គណៈកម្មាធិការសង្គមស៊ីវិល Civil Society Committee

សន្និសីទសង្គមស៊ីវិលអាស៊ាន/វេទិកាប្រជាពលរដ្ឋអាស៊ាន ឆ្នាំ២០១២

ASEAN Civil Society Conference/ASEAN Peoples' Forum 2012

សេចក្តីថ្លែងការណ៍រួម
សន្និសីទសង្គមស៊ីវិលអាស៊ាន/វេទិកាប្រជាពលរដ្ឋអាស៊ានឆ្នាំ២០១២

៣១ មីនា ២០១២

ភ្នំពេញ កម្ពុជា

បុព្វកថា

យើងទាំងអស់គ្នាជាប្រតិភូតំណាងឲ្យអង្គការសង្គមស៊ីវិល និងចលនាកម្មករនៅទីជនបទ និងទីក្រុង និងពលករទេសសន្តោប្រវេសន៍ កសិករ ស្ត្រី កុមារ យុវជន ចាស់ជរា ជនពិការ សហគមន៍ក្រីក្ររស់នៅក្នុងតំបន់មិនរៀបរយក្នុងទីក្រុង ប្រជាជនជនជាតិដើម ជនរងគ្រោះពីអំពើរំលោភសិទ្ធិមនុស្ស ពលករធ្វើការតាមផ្ទះ ក្រុមមនុស្សស្រឡាញ់ភេទដូចគ្នា ក្រុមសកម្មជនការពារសិទ្ធិមនុស្ស និងតំណាងក្រុមផ្សេងៗទៀតជាង១២០០នាក់ បានមកជួបជុំគ្នានៅក្នុងទីក្រុងភ្នំពេញដើម្បីចូលរួមសន្និសីទសង្គមស៊ីវិលអាស៊ាន/វេទិកាប្រជាពលរដ្ឋអាស៊ានឆ្នាំ២០១២ ដើម្បីពិភាក្សាលើបញ្ហាទាំងឡាយនៅក្រោមប្រធានបទ "ប្រែក្លាយអាស៊ានទៅជាសហគមន៍ដែលយកប្រជាពលរដ្ឋជាចម្បង"។

យើងទាំងអស់គ្នាសូមធ្វើការបញ្ជាក់ឡើងវិញនូវការប្តេជ្ញាចិត្តរបស់ពួកយើង ធ្វើយ៉ាងណាឲ្យអាស៊ានប្រកាន់ខ្ជាប់នូវគោលការណ៍គ្រឹះនៃប្រជាធិបតេយ្យ ការគោរពច្បាប់ សិទ្ធិមនុស្ស និងសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ អភិបាលកិច្ចល្អ ផលប្រយោជន៍ល្អបំផុតសម្រាប់កុមារ ការចូលរួមពិតប្រាកដពីគ្រប់មជ្ឈដ្ឋានប្រកបដោយអត្ថន័យ និងការអភិវឌ្ឍន៍ប្រកបដោយចិរភាពក្នុងកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងសម្រេចឲ្យបាននូវការអភិវឌ្ឍន៍ និងយុត្តិធម៌សេដ្ឋកិច្ច សង្គម យេនឌ័រ និងបរិដ្ឋាន ដើម្បីនាំមកនូវសន្តិភាព និងវិបុលភាពដល់តំបន់អាស៊ានទាំងមូល។

យើងទាំងអស់គ្នាសូមសម្តែងនូវការព្រួយបារម្ភយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរចំពោះការពិត ដែលចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០០៥មក អង្គការសង្គមស៊ីវិលបានដាក់ជូននូវអនុសាសន៍ជាបន្តបន្ទាប់ទៅមេដឹកនាំអាស៊ាន ប៉ុន្តែយើងមិនបានឃើញមានវឌ្ឍនភាពជាដុំកំភួនឡើយ។ ដូច្នេះ យើងខ្ញុំទាំងអស់គ្នា សូមលើកឡើងសារជាថ្មីនូវអនុសាសន៍របស់ពួកយើងពីវេទិកាប្រជាជនអាស៊ានឆ្នាំ២០១១ និងទទូចស្នើសុំឲ្យមេដឹកនាំអាស៊ានចាត់វិធានការយ៉ាងមានប្រសិទ្ធិភាពជាបន្ទាន់ដើម្បីអនុវត្តអនុសាសន៍ទាំងនោះ។

យើងខ្ញុំទាំងអស់គ្នាសូមលើកឡើងជាថ្មីម្តងទៀតថា ការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ និងអាស៊ានមួយដែលយកប្រជាពលរដ្ឋជាគោលពិតប្រកដ គឺជាចំណែកដ៏សំខាន់មិនអាចខ្វះបានក្នុងដំណើរការកសាងសហគមន៍អាស៊ាន។ ការយល់ដឹងកាន់តែច្រើនឡើងពីអាស៊ាន ពីកិច្ចប្រជុំនានា និងស្ថាប័នទាំងឡាយរបស់អាស៊ានគឺជាសញ្ញាជាវិជ្ជមានមួយ។ ប៉ុន្តែទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ យើងទាំងអស់គ្នាសូមសម្តែងនូវការខកចិត្តយ៉ាងខ្លាំងចំពោះការរឹតត្បិតលើសិទ្ធិសេរីភាពបញ្ចេញមតិ និងការជួបប្រជុំគ្នារបស់អ្នកចូលរួមនៅក្នុងអំឡុងនៃការប្រព្រឹត្តទៅនៃអង្គសន្និសីទនិងវេទិកាឆ្នាំ២០១២នេះ។ អ្នកចូលរួមមួយចំនួនបានទទួលគំនាបមិនឲ្យចូលរួមសន្និសីទនិងវេទិកានេះ ហើយសិក្ខាសាលាតាមក្រុមស្តីពីសិទ្ធិដីធ្លី និងស្តីពីប្រទេសភូមាមិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យធ្វើឡើយ។

យើងទាំងអស់គ្នាទទូចសុំឲ្យមេដឹកនាំអាស៊ានធានាឲ្យបានការចូលរួមរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ និងអាស៊ានមួយដែលយកប្រជាពលរដ្ឋជាចម្បងពិតប្រាកដនៅឆ្នាំ២០១២ និងនៅប្រទេសប្រ៊ុយណេឆ្នាំ២០១៣ ក៏ដូចជាប្រទេសភូមានៅឆ្នាំ២០១៤។

យើងទាំងអស់គ្នាសូមកោតសរសើរ និងវាយតម្លៃខ្ពស់ចំពោះកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់គណៈកម្មាធិការរៀបចំអង្គពិធីក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ដែលបានតស៊ូជំនះបន្តធ្វើសន្និសីទសង្គមស៊ីវិលអាស៊ាន និងវេទិកាប្រជាជនអាស៊ានដែលឯករាជ និងរឹងមាំនេះ និងដាក់បញ្ចូលនៅក្នុងសេចក្តីថ្លែការណ៍នេះនូវបញ្ហាចម្បងៗ និងអនុសាសន៍ជាច្រើនទៅកិច្ចប្រជុំកំពូលអាស៊ានលើកទី២០នៅកម្ពុជា។

១. សេដ្ឋកិច្ច និងបរិដ្ឋាន

<u>សិទ្ធិដីធ្លី</u>

កិច្ចព្រមព្រៀងដីធ្លីជាច្រើនបានរំលោភលើសិទ្ធិមនុស្សយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ ដោយមិនអើពើពីការជះឥទ្ធិពលអាក្រក់ដល់សង្គម សេដ្ឋកិច្ចនៅមូលដ្ឋាន និងបរិដ្ឋាន។ ក្នុងករណីជាច្រើន ប្រជាពលរដ្ឋដែលរស់នៅលើដី ឬអាស្រ័យផលលើដីនោះមិនត្រូវបានគេពិគ្រោះយោបល់ ឬដោះស្រាយឲ្យបានត្រឹមត្រូវ និងផ្តល់សំណងសមរម្យនោះទេ។

កិច្ចព្រមព្រៀងដីធ្លីជាច្រើនពាក់ព័ន្ធនឹងការបណ្តេញចេញដោយបង្ខំ ការបំផ្លិចបំផ្លាញរបរចញ្ចឹមជីវិត និងបង្កជាវិវាទផ្សេងៗរវៀងប្រជាពលរដ្ឋមូលដ្ឋាន និងអ្នកវិនិយោគ ដែលវិវាទខ្លះនៅបន្តអូសបន្លាយរាប់ឆ្នាំ។ ការចង់បានដីពីសំណាក់ថៅកែមានអំណាច និងវិនិយោគិនបរទេសទាំងប្រញាប់ប្រញាល់បានធ្វើឲ្យគ្រួសារជាច្រើន ហើយពេលខ្លះសហគមន៍ទាំងមូលត្រូវបាត់បងផ្ទះសម្បែង និងដីធ្លីដែលពួកគេពឹងអាស្រ័យដើម្បីដាំដុះ និងរកទទួលទានចញ្ចឹមជីវិត។

លើសពីការបាត់បងដីធ្លី និងរបរចញ្ចឹមជីវិត សមាជិកសហគមន៍ដែលរងផលប៉ះពាល់ ដែលខំតស៊ូការពារផ្ទះសម្បែង និងមុខរបរចញ្ចឹមជីវិតនោះនៅបន្តប្រឈមនឹងការប្តឹងផ្តល់ទៅតុលាការពីសំណាក់វិនិយោគិនមានអំណាចទាំងនោះ។ អាជ្ញាធររដ្ឋាភិបាល ក៏ដូចជាប្រព័ន្ធតុលាការតែងខកខានមិនបានផ្តល់ការការពារផលប្រយោជន៍របស់ប្រជាពលរដ្ឋទេ តែផ្ទុយទៅវិញបែរជាផ្តល់ការលើកតម្កើនដល់វិនិយោគិនមានអំណាចទាំងនោះទៅវិញ។

យើងទាំងអស់គ្នាទទួចសុំឲ្យអាស៊ាន និង/ឬ រដ្ឋជាសមាជិកចាត់វិធានការដូចខាងក្រោម:

- បញ្ឈប់ជាបន្ទាន់ការរំលោភយកដី ការបណ្តេញចេញដោយបង្ខំ និងដោយហឹង្សាលើប្រជាពលរដ្ឋរបស់ខ្លួនដែលគ្រាន់តែអនុវត្តនូវសិទ្ធិមនុស្សជាមូលដ្ឋានក្នុងការទទួលបានដីធ្លី ផ្ទះសម្បែង និងការប្រកបរបរចិញ្ចឹមជីវិត
- បង្កើនល្បឿននៃដំណើរការចុះបញ្ជីកម្មសិទ្ធិដីធ្លី និងធ្វើឲ្យប្រសើរឡើងនូវប្រព័ន្ធការពារសុវត្ថិភាពកាន់កាប់ដីធ្លីរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ និងត្រូវផ្តល់អាទិភាពដល់ការការពារដីធ្លី និងមុខរបរចិញ្ចឹមជីវិតរបស់ប្រជាពលរដ្ឋរបស់ខ្លួន ជាជាងលើកតម្កើងវិនិយោគិន
- គោរពសិទ្ធិប្រើប្រាស់ដែលមានអត្ថិភាពទាំងអស់ ទោះដីនោះមាន ឬគ្មានប័ណ្ណកម្មសិទ្ធិ ឬសិទ្ធិកាន់កាប់ផ្លូវការក្តី។ ការណ៍នេះគឺរួមបញ្ចូលទាំងដីដែលគ្រប់គ្រង និងកាន់កាប់ដោយសហគមន៍ និងដីកាន់កាប់ដោយជនជាតិដើម ឬប្រជាពលរដ្ឋដទៃទៀតដែលបានរស់នៅ និងប្រកបរបរចញ្ចឹមជីវិតនៅលើដីនោះជាច្រើនជំនាន់មកហើយ ប៉ុន្តែមិនមានឯកសារគតិយុត្តបញ្ជាក់ពីកម្មសិទ្ធិ។
- ដោះស្រាយវិវាទដីធ្លីរវាងសហគមន៍មូលដ្ឋាន និងវិនិយោគិនមានអំណាចឲ្យបានឆាប់រហ័ស និងដោយយុត្តិធម៌
- ធានាថាហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ រួមមានសាលារៀន មន្ទីរពេទ្យ និងឱកាសការងារត្រូវបានរៀបចំជាស្រេចមុននឹងបញ្ជូនប្រជាពលរដ្ឋទៅទីតាំងថ្មី។

បម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ - ផលប៉ះពាល់ដល់ប្រជាជនជនជាតិដើម និងសហគមន៍អាស្រ័យផលលើព្រៃឈើ

ពលរដ្ឋក្នុងអាស៊ាន ជាពិសេសសហគមន៍ជនជាតិដើម និងសហគមន៍ពឹងផ្អែកលើអនុផលព្រៃឈើ ស្ត្រី និងកុមាររងការប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់ និងយ៉ាងអាក្រក់ដោយសារការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ។ រដ្ឋាភិបាលអាស៊ានកំពុងតែចូលរួមយ៉ាងសកម្មក្នុងកិច្ចចរចារអន្តរជាតិដើម្បីជំរុញការបង្កើតយន្តការកាត់បន្ថយការបញ្ចេញឧស្ម័នតាមរយៈការទប់ស្កាត់ការកាប់ និងរានព្រៃឈើ REDD+ (Reducing Emissions from Deforestation and forest Degradation Mechanism) ជាយន្តការលើកទឹកចិត្តឲ្យមានការអភិរក្ស និងគ្រប់គ្រងគម្របព្រៃឈើ និងជីវចម្រុះដោយចិរភាព។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ដំណើរការនេះនឹងកាន់តែមិនបានផលអ្វីទាល់តែសោះ ប្រសិនបើសហគមន៍ជនជាតិដើម និងសហគមន៍ដែលរស់អាស្រ័យផលពីព្រៃឈើមិនបានចូលរួមក្នុងការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្តក្នុងយន្តការREDD+នៅគ្រប់កម្រិត។ លើសពីនេះទៅទៀត យន្តការ REDD+ដែលបានអនុវត្តនៅក្នុងប្រទេសសមាជិកអាស៊ានខ្លះត្រូវជួបការលំបាកដោយសារបញ្ហាអភិបាលកិច្ចទន់ខ្សោយក្នុងប្រទេសមួយចំនួនដូចជាមានអំពើពុករលួយ បក្សពួកនិយម ការរំលោភសិទ្ធិមនុស្ស ដែលរួមមានទាំងការរំលោភដោយទាហានផងដែរ។

យើងទាំងអស់គ្នាសូមលើកជាអនុសាសន៍ជូនអាស៊ាន និង/ឬរដ្ឋជាសមាជិករបស់អាស៊ានដូចខាងក្រោម:

- គោរពកាតព្វកិច្ចបម្រើផលប្រយោជន៍ឲ្យប្រជាពលរដ្ឋរបស់ខ្លួន ដែលរងផលប៉ះពាល់ដោយសារការកាប់ និងរានព្រៃឈើដោយចាត់វិធានការជាក់ស្តែង និងមានប្រសិទ្ធិភាពការពារព្រៃសហគមន៍ ដីធ្លីដែលត្រូវបានកាន់កាប់តាមប្រពៃណី ធនធានព្រៃឈើ និងធនធានធម្មជាតិ
- ផ្តល់ឱកាសឲ្យ និងគាំទ្រដល់ អង្គការសង្គមស៊ីវិលចូលរួមយ៉ាងពេញលេញក្នុងដំណើរការពិគ្រោះយោបល់ ធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្ត និងអនុវត្តដំណើរការ REDD+
- ដោះស្រាយដោយយកចិត្តទុកដាក់ និងមានប្រសិទ្ធិភាពកត្តានាំឲ្យមានការកាប់បំផ្លាញព្រៃឈើ និងរានព្រៃតាមរយៈការសិក្សាគោលនយោបាយ និងការធ្វើកំណែទម្រង់ដែលពាក់ព័ន្ធ និងតំណាងឲ្យផលប្រយោជន៍នៃប្រជាជនរបស់ខ្លួនក្នុងកិច្ចចរចារអនុសញ្ញាក្របខ័ណ្ឌអង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីការប្រែប្រួលអាកាសធាតុ (UNFCCC)
- គោរព ការពារ និងបំពេញសិទ្ធិរបស់ជនជាតិដើមដែលរងផលប៉ះពាល់ តាមគ្រប់វិធីរួមទាំងការអនុវត្តសេចក្តីប្រកាសសកលរបស់អង្គការសហប្រជាតិស្តីពីសិទ្ធិជនជាតិដើម (UNDRIP) ជាពិសេសសិទ្ធិជនជាតិដើមភាគតិចក្នុងការទទួលបានការព្រមព្រៀងជាមុន ដោយសេរី និងមានព័ត៌មានគ្រប់គ្រាន់ និង

ការផ្តល់សិទ្ធិឲ្យជនជាតិដើមគ្រប់គ្រងព្រៃអ្នកតា និងដីធ្លីប្រពៃណីរបស់ពួកគេ ព្រមទាំងបន្តការអនុវត្តប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិជនជាតិដើម

- ធានាភាពច្បាស់លាស់ក្នុងយន្តការចែករំលែកអត្ថប្រយោជន៍ក្នុងការបន្សាំ និងកាត់បន្ថយបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ
- ដាក់បញ្ចូលការការពារយេនឌ័រក្នុងគ្រប់គោលនយោបាយ និងកម្មវិធីពាក់ព័ន្ធនឹងអាកាសធាតុ និងបរិដ្ឋាននៅថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់តំបន់
- បញ្ឈប់ការបណ្តេញចេញដោយគ្មានការយល់ព្រមនិងពិគ្រោះយោបល់ជាមុន។
- ចូលរួមក្នុងកិច្ចពិគ្រោះយោបល់ថ្នាក់ជាតិ និងតំបន់ដោយមានការចូលរួមយ៉ាងសកម្ម និងមានប្រសិទ្ធភាពពីអ្នកពាក់ព័ន្ធរួមទាំងសហគមន៍ដែលរងផលប៉ះពាល់ និងអង្គការសង្គមស៊ីវិល
- ពង្រឹងគោលនយោបាយ និងយុទ្ធសាស្ត្រដែលកំពុងអនុវត្តស្តីពីការកាត់បន្ថយគ្រោះធម្មជាតិ។

<u>ទន្លេ និងវារីអគ្គិសនី</u>

ទំនប់វារីអគ្គីសនីខ្នាតធំដែលកំពុងដំណើរការ និងកំពុងស្នើសុំសាងសង់តាមដងទន្លេមេគង្គ ទន្លេសេសាន និងតាមដៃទន្លេមេគង្គដទៃទៀតគម្រាមកំហែងយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរដល់ការចិញ្ចឹមជីវិតប្រចាំថ្ងៃរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ និងប្រព័ន្ធអេកូឡូស៊ីក្នុងអាងទន្លេមេគង្គ និងទន្លេមេគង្គតាំងពីប្រភពខាងលើរហូតដល់ទំនាបសន្តខាងក្រោម។

ក្រៅពីបញ្ហាទំនប់វារីអគ្គីសនី សហគមន៍ប្រជាពលរដ្ឋតាមដងទន្លេមេគង្គ និងទន្លេសេសានប្រឈមនឹងបញ្ហាជាច្រើនទៀតដូចជាទឹកជំនន់ គ្រោះរាំងស្ងួត ឥទ្ធិពលនៃបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ ការតាំងទីលំនៅជាថ្មី ការនេសាទ បរបាញ់ និងការកាប់ឈើខុសច្បាប់ ការផ្តល់ដីសម្បទានសេដ្ឋកិច្ច ការជីករុករករ៉ែ និងកំណើនប្រជាជន។ បញ្ហាទាំងអស់នេះប៉ះពាល់ដោយផ្ទាល់ទៅលើការប្រកបរបរចិញ្ចឹមជីវិតរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ជាពិសេសបញ្ហាសន្តិសុខស្បៀង។

យើងទាំងអស់គ្នាសូមលើកជាអនុសាសន៍ជូនអាស៊ាន និង/ឬរដ្ឋជាសមាជិករបស់អាស៊ានដូចខាងក្រោម:

- លុបចោលគម្រោងសាងសង់ទំនប់សាយាប៊ូរី របស់ឡាវ និងថៃ និងពន្យាគម្រោងសាងសងទំនប់វារអគ្គីសនីសេសាន២ ជាបណ្តោះអាសន្នរង់ចាំការសិក្សាលម្អិត និងពិគ្រោះយោបល់បន្ថែមជាមួយសហគមន៍មូលដ្ឋាន
- គណកម្មការទន្លេមេគង្គគួរអនុម័ត និងអនុវត្តការលទ្ធផលនៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងអនុសាសន៍របស់ខ្លួនតាមរយៈរបាយការណ៍ការវាយតម្លៃផលប៉ះពាល់បរិដ្ឋាន

- ផ្តល់នូវព័ត៌គ្រប់គ្រាន់ និងត្រឹមត្រូវស្តីពីគម្រោងសាងសង់វារីអគ្គីសនីនីមួយៗ ដើម្បីឲ្យប្រជាជនអាចពិនិត្យ និងតាមដានបាន
- ធានាឲ្យបានការផ្តល់សំណងសមរម្យដល់សហគមន៍ដែលរងផលប៉ះពាល់ដោយទំនប់វារីអគ្គីសនីដែលកំពុងដំណើរការ រួមទាំងការផ្តល់ដីកសិកម្មសម្រាប់បង្កបង្កើនផលចិញ្ចឹមជីវិត
- អាស៊ានគួរដើរតួនាទីក្នុងការជម្រុញរកដំណោះស្រាយផ្សេងសម្រាប់គម្រោងវារីអគ្គីសនីទន្លេមេគង្គ និង ការអភិវឌ្ឍន៍និងវិបុលភាពប្រកបដោយចិរភាព។

ឧស្សាហកម្មនិស្សារណកម្ម

ការអភិវឌ្ឍន៍ឧស្សាហកម្មនិស្សារណកម្ម ដូចជាការចម្រាញ់ប្រេង ការជីកយកត្បូងថ្ម និងរ៉ែធម្មជាតិដទៃទៀតពិតជាបានចូលរួមចំណែកជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ចនៅក្នុងតំបន់អាស៊ាន។ ប៉ុន្តែទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ការអភិវឌ្ឍន៍បានបង្កឲ្យមានការខូចខាតបរិដ្ឋាន និងប៉ះពាល់យ៉ាងខ្លាំងដល់សិទ្ធិមនុស្ស។ ការគ្រប់គ្រងធនធានមិនបានល្អ សមត្ថភាពមានកម្រិតក្នុងការគ្រប់គ្រងវិស័យនេះ និងបញ្ហាពុករលួយ ពាក់ព័ន្ធនឹងដំណើរការនៃការអភិវឌ្ឍន៍ឧស្សាហកម្មនិស្សារណកម្មនេះគឺជាប្រភពនៃការព្រួយបារម្ភដ៏ធំរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ។

យើងទាំងអស់គ្នាសូមលើកជាអនុសាសន៍ជូនអាស៊ាន និង/ឬរដ្ឋជាសមាជិករបស់អាស៊ានដូចខាងក្រោមៈ

- ធ្វើយ៉ាងណាបង្កើតឲ្យមានការសិក្សាលើគុណភាព ផ្តល់ព័ត៌មានឲ្យបានត្រឹមត្រូវ ដាក់ឲ្យមានដំណើរការពិគ្រោះយោបល់ជាសាធារណៈ និងធ្វើការយកចិត្តទុកដាក់ឲ្យបានខ្ជាប់ខ្ជួន ព្រមទាំងឲ្យមានតម្លាភាព និងមានការទទួលខុសត្រូវខ្ពស់បំផុត ជាពិសេស ចំពោះគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍ខ្នាតធំណាមួយ ដែលបង្កផលប៉ះពាល់ដល់បណ្តាសហគមន៍ នៅមុនពេលខ្លួនធ្វើសេចក្តីសម្រេចលើគម្រោងអភិវឌ្ឍ
- បង្កើតក្របខណ្ឌអាស៊ានលើឧស្សាហកម្មនិស្សារណកម្ម និងអនុម័តគំនិតផ្តួចផ្តើមឲ្យមានតម្លាភាពលើវិស័យនិស្សារណកម្ម (EITI) ដើម្បីបម្រើជាយន្តការប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពមួយនៅក្នុងតំបន់ ក្នុងគោលបំណងដាក់ឲ្យសាជីវកម្មទទួលខុសត្រូវ ពោលគឺ តួអង្គសាជីវកម្មទាំងនេះ ត្រូវទទួលខុសត្រូវនៅក្នុងការឆ្លើយតបទៅនឹងការរំលោភបំពានទាំងឡាយ នៅតាមទីកន្លែងដែលខ្លួនធ្វើប្រតិបត្តិការ។
- បង្កើតយន្តការឲ្យមានការចូលរួមពីពហុភាគីពាក់ព័ន្ធ ដើម្បីលើកកម្ពស់អភិបាលកិច្ចល្អ និងតម្លាភាពនៅក្នុងវិស័យឧស្សាហកម្មនិស្សារណកម្ម និងការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ
- ផ្តល់អាទិភាពលើការលើកកម្ពស់ដល់ជីវភាពស្វ័យទ្រទ្រង់ជាជាងទម្លាប់ធ្វើធុរកិច្ចពុំមែនស្វ័យទ្រង់ទ្រង់ ដែលរំលោភបំពាន និងគ្មានការទទួលខុសត្រូវ។

ការបាត់បង់ព្រៃឈើ និងដីកសិកម្មចំពោះចំការរោបនកម្មខ្នាតធំ

ការបន្តពង្រីករោបនកម្មចំការក្នុងបណ្តាប្រទេសអាស៊ាន ដូចជា ចំការដើមអាកាស្យាកៅស៊ូ ដូងប្រេង ល្ហុងខ្វងនិងអំពៅ បានកើតឡើងរួមជាមួយនឹងការបណ្តេញចេញដោយបង្ខំ ដោយជារឿយៗ បានធ្វើឡើងក្រោមការប្រើប្រាស់អំពើហិង្សាជ្រុល ជាហេតុបណ្តាលឲ្យគ្រួសារ និងបុគ្គលទាំងឡាយ ទទួលរងនូវការបណ្តេញចេញពីផ្ទះសម្បែង និងដីធ្លី ជាអចិន្ត្រៃយ៍ដោយពុំទទួលបានវិធានការការពារសមស្រប។ ក្នុងចំណោមស្ថានភាពធ្ងន់ធ្ងរទាំងនេះ យើងឃើញមានការធ្វើឲ្យខូចខាតយ៉ាងខ្លាំងលើបរិស្ថាន ការធ្វើឲ្យប្រជាជនក្រីក្រនៅតាមទីជនបទកាន់តែក្រីក្រ និងបាត់បង់ការរកទទួលទានតាមប្រពៃណី និងឱកាសការងារ ដោយជំនួសមកវិញជាមួយនឹងការងារដែលទទួលបានប្រាក់កម្រៃតិច ពុំមានស្ថិរភាព និងមានបទដ្ឋានការងារមិនប្រសើរ។

យើងទាំងអស់គ្នាសូមលើកជាអនុសាសន៍ជូនអាស៊ាន និង/ឬរដ្ឋជាសមាជិករបស់អាស៊ានដូចខាងក្រោម:

- បញ្ឈប់ការបណ្តេញចេញដោយបង្ខំដើម្បីផលប្រយោជន៍វិស័យកសិកម្មខ្នាតធំ។
- ត្រូវគោរពឲ្យបានពេញលេញលើបទដ្ឋានសិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ នៅគ្រប់ករណីទាំងអស់ណា ដែលគម្រោងអភិវឌ្ឍន៍បានបណ្តាលឲ្យមានការបាត់បង់កម្មសិទ្ធិបែបនេះ។ សហគមន៍ដែលទទួលរងប៉ះពាល់ត្រូវទទួលបានសំណងសមរម្យ រួមទាំង ធ្វើយ៉ាងណាឲ្យសហគមន៍មានដីកសិកម្មប្រើប្រាស់។
- បង្កើតថវិកាឲ្យបានគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់កសិកម្មស្វ័យទ្រទ្រង់ និងបង្កើតគោលនយោបាយ និងកម្មវិធីទ្រទ្រង់កសិកម្មខ្នាតតូច ទាំងស្ត្រី បុរស និងប្រជាជនក្មេងៗ ជាពិសេស ត្រូវឲ្យមានដីនិងទឹកសម្រាប់ប្រើប្រាស់ ព្រមទាំងគ្រាប់ពូជសម្រាប់ដាំដុះ ព្រមទាំងផ្តល់ការទ្រទ្រង់លើការធ្វើកសិកម្មសរីរាង្គ ការធ្វើទីផ្សារសហករណ៍ ការទទួលបានឥណទានដែលមានការប្រាក់ទាប ហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធ និងការពង្រីកលើវិស័យកសិកម្ម និងការចូលរួមឲ្យបានពេញលេញរបស់កសិករខ្នាតតូចនៅក្នុងដំណើរការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្តដើម្បីធានានូវសន្តិសុខស្បៀងនិងចំណីអាហារ។
- ធ្វើយ៉ាងណាឲ្យកម្មវិធី និងគោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍កសិកម្មទាំងអស់ មានការគិតគូរ និងឆ្លើយតបលើបញ្ហាយេនឌ័រ។
- ពង្រីកការផ្តល់ជំនួយបច្ចេកទេសដើម្បីធ្វើឲ្យប្រសើរឡើងលើការប្រកួតប្រជែងរបស់កសិករខ្នាតតូច តាមរយៈការចែករំលែក និងការសិក្សាផ្លាស់ប្តូរបច្ចេកវិទ្យាកសិកម្មស្វ័យទ្រទ្រង់ ការបង្កើតធនាគារកសិករអាស៊ានមួយ និងក្រុមប្រឹក្សាកសិករខ្នាតតូចអាស៊ាន ដើម្បីឲ្យការចូលរួមនៅក្នុងដំណើរការអាស៊ានកើតមាន។
- បង្កើតយន្តការតាមដានដើម្បីចាប់ឲ្យសាជីវកម្មឆ្លងដែនទទួលខុសត្រូវលើតួនាទីរបស់ខ្លួនចំពោះផលិតកម្មឧស្សាហកសិកម្ម និងផលិតកម្មអាហារខ្នាតធំ សារជាតិគីមីពុល ការដកហូតដីធ្លី និងការបំផ្លាញដំណាំ រួមទាំង ការផ្តល់គោលការណ៍ណែនាំដល់រាជរដ្ឋាភិបាលអាស៊ានអំពីវិធីពង្រឹងនូវភាពស៊ីសង្វាក់គ្នារវាងគោលនយោបាយស្បៀងអាហារជាតិ និងសាកលលោក។

- ផ្តល់សច្ចាប័ន និងអនុវត្តសន្ធិសញ្ញា និងបទប្បញ្ញត្តិអន្តរជាតិ ទាក់ទងនឹងការគ្រប់គ្រងធនធានធម្មជាតិ និងកសិកម្ម ដូចជា កតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សង្គម និងវប្បធម៌។ កតិកានេះចែងអំពីសិទ្ធិទទួលបានស្បៀងអាហារគ្រប់គ្រាន់ និងសិទ្ធិរស់នៅសមរម្យ ដែល រួមទាំង សិទ្ធិទទួលបានគ្រាប់ពូជ និងដីធ្លីសម្រាប់កសិករខ្នាតតូច។

និន្នាការកំលាំងពលកម្មនិងការអភិវឌ្ឍ

កម្មករជាច្រើននៅក្នុងតំបន់អាស៊ាន ត្រូវបានគេដកហូតសិទ្ធិបង្កើត និងចូលរួមសហជីព ហើយកម្មករទាំងនេះបានទទួលរងនូវការរើសអើង។ ជារឿយៗ កម្មករបំពេញការងារនៅក្នុងស្ថានភាពអាក្រក់ និងគ្រោះថ្នាក់ ដោយពុំមានប្រព័ន្ធសុវត្ថិភាពត្រឹមត្រូវ ហើយទទួលបានប្រាក់ឈ្នួលទាប តែត្រូវធ្វើការងារច្រើនម៉ោង។ ការជួញដូរមនុស្ស និងការកេងប្រវ័ញ្ចកម្លាំងពលកម្ម បានកើតឡើងនៅទូទាំងតំបន់នេះ។ គ្មានច្បាប់ជាតិ ឬ លិខិតុបករណ៍ណាមួយរបស់អាស៊ាន បានចែងគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីការពារសិទ្ធិទាំងនេះរបស់កម្មករនោះឡើយ។

យើងទាំងអស់គ្នាសូមលើកជាអនុសាសន៍ជូនអាស៊ាន និង/ឬរដ្ឋជាសមាជិករបស់អាស៊ានដូចខាងក្រោម:

- បង្កើតឱកាសឲ្យសហជីពធ្វើជាតំណាង និងចូលរួមនៅក្នុងដំណើរការធ្វើសេចក្តីសម្រេចចិត្តនៅក្នុងតំបន់អាស៊ាន លើបញ្ហាសិទ្ធិកម្មករ។
- ធ្វើយ៉ាងណាឲ្យកម្មករទាំងអស់ទទួលបានបរិយាកាសការងារមានសុវត្ថិភាព និងសមរម្យ។
- ធានាឲ្យការគោរពសិទ្ធិមនុស្សដល់កម្មករទាំងអស់ដោយគ្មានការរើសអើង ការពារ និងបំពេញឲ្យបានជាពិសេស សិទ្ធិបង្កើត ឬ ចូលរួមសហជីព និងប្រាក់ឈ្នួលដែលអាចផ្តល់ការរស់នៅសមរម្យ សម្រាប់កម្មករគ្រប់ៗគ្នា និងក្រុមគ្រួសាររបស់ពួកគេ។
- រដ្ឋគួរផ្តល់សច្ចាប័នលើកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិសេដ្ឋកិច្ច សិទ្ធិសង្គម និងសិទ្ធិវប្បធម៌ ព្រមទាំងអនុសញ្ញា ILOដែលការពារសិទ្ធិកម្មករ។ លិខិតុបករណ៍ទាំងនេះគួរត្រូវបានដាក់បញ្ចូលនៅក្នុងច្បាប់ជាតិ ហើយគួរត្រូវបានដាក់ឲ្យអនុវត្តឲ្យបានពេញលេញ។

សមាហរណកម្មសេដ្ឋកិច្ចអាស៊ានឆ្នាំ ២០១៥ និងមហាអនុតំបន់ទន្លេមេគង្គ

បណ្តាប្រទេសនៅក្នុងតំបន់មេគង្គ មានប្រទេសខ្លះជាប្រទេសក្រីក្របំផុត និងប្រទេសខ្លះ ជាប្រទេសដែលទើបតែកំពុងអភិវឌ្ឍ។ រោងចក្របណ្តោះអាសន្ននានា បានធ្វើបម្លាស់ទីនៅជុំវិញតំបន់នេះ ដើម្បីស្វែងរកប្រទេសមានតម្លៃកម្លាំងពលកម្មថោកបំផុត មានការការពារកម្លាំងពលកម្មទាបបំផុត និងការលើកទឹកចិត្តខ្ពស់បំផុត។ នាពេលថ្មីៗ

ប្រទេសភូមា បានក្លាយជាមូលដ្ឋានផលិតកម្មទាក់ទាញបំផុតមួយចំពោះធុរកិច្ចទាំងឡាយណា ដែល តែងតែ "ពុំខ្វល់" ឬ កេងប្រវ័ញ្ចកម្លាំងពលកម្ម ដែលបង្ហាញឲ្យឃើញថាប្រទេសនេះផ្តល់យន្តការតិចតួច និងពុំគ្រប់ជ្រុងជ្រោយនៅក្នុង ការធានាសិទ្ធិកម្មករ។ និន្នាការនេះអាចជាការដាក់សម្ពាធលើប្រាក់ឈ្នួល និងបទដ្ឋាន ការងារនៅក្នុងតំបន់នេះទាំងមូល។

យើងសូមផ្តល់អនុសាសន៍ដល់អាស៊ាន និង/ឬ ប្រទេសជាសមាជិកអាស៊ាន ជាពិសេស បណ្តាប្រទេស នៅក្នុងអនុតំបន់មេគង្គ៖

- បង្កើតក្រមករណីកិច្ច និងគោលការណ៍សីលធម៌ធុរៈកិច្ចដែលអាចអនុវត្តបាន។
- បង្កើតប្រព័ន្ធស្តង់ដារមួយនៅក្នុងតំបន់ដើម្បីគណនាប្រាក់ជីវភាពអប្បបរមា ដែលត្រូវពិនិត្យឡើងវិញ ជារៀងរាល់ឆ្នាំ។
- ធ្វើឲ្យលក្ខខណ្ឌការងារនៅក្នុងតំបន់ក្លាយជាបទដ្ឋានលក្ខខណ្ឌការងារ។
- ផ្តល់ការបណ្តុះបណ្តាលជំនាញដល់កម្មករទាំងអស់ ជាពិសេស កម្មករដែលមានជំនាញទាប។
- បង្កើតប្រព័ន្ធមួយនៅក្នុងតំបន់ ដើម្បីការពារសិទ្ធិចូលសហជីព និងសិទ្ធិចរចារជាសមូហភាពរបស់កម្មករ។
- ប្រកាន់ខ្ជាប់នូវសិទ្ធិទទួលយុត្តិធម៌របស់កម្មករ តាមរយៈការធ្វើកំណែទម្រង់លើប្រព័ន្ធតុលាការ និង ការបង្កើនតម្លាភាព។
- ពង្រីកធាតុសំខាន់ៗឲ្យមានការហូរចូលដោយសេរីនូវពលកម្មជំនាញនៅក្នុងអាស៊ាន ដោយដាក់បញ្ចូលទាំង ប្រភេទកម្មករផ្សេងផងដែរ និង
- ឈានទៅរកការបង្កើតប្រព័ន្ធមួយនៅក្នុតំបន់សម្រាប់ការពារសិទ្ធិការងារ ដូចមានចែងនៅក្នុងសន្ធិសញ្ញា សិទ្ធិមនុស្ស និង ILO រួមទាំង បង្កើតឲ្យមានតុលាការការងារអាស៊ានផងដែរ។
-

២. សង្គមនិងវប្បធម៌

សិទ្ធិអ្នកស្រលាញ់ភេទដូចគ្នា

ទូទាំងតំបន់អាស៊ីអគ្នេយ៍,ស្រ្តីស្រលាញ់ភេទដូចគ្នា,បុរសស្រលាញ់ភេទដូចគ្នា,អ្នកស្រលាញ់ទាំងពីរភេទ,អ្នកប្តូរភេទ,អ៊ីន ធើស៊ិកនិងឃ្វៀរ(LGBTIQ)ត្រូវបានគេចាត់ទុកថាជាប្រជាជនលំដាប់ទី២,ជនឧក្រិដ្ឋ,ត្រូវបានគេចោទថាឆ្កួត,ក្នុងករណី ខ្លះមិនត្រូវបានគេទទួលស្គាល់ថាជាមនុស្សផង។ពួកគេកើតមករស់នៅជាមួយភាពខ្មាស់អៀននិងភាពអាមាស់ឬដោយថា គេជាអ្នកណានោះ។ ការរើសអើងនិងអំពើហឹង្សាមិនត្រឹមតែពីក្រុមគ្រួសារ,មិត្តភក្តិ,សហគមន៍,និយោជកប៉ុណ្ណោះនោះទេ តែក៏ទទួលពីស្ថាបន័រដ្ឋនានាដូចជាផ្នែកនិតិបញ្ញតិជាពិសេសពីប៉ូលីសនិងអាជ្ញាធម៌សាសនា។

យើងសូមផ្តល់នូវអនុសាសន៍ថាអាស៊ាននិង/ឬរដ្ឋជាសមាជិកអាស៊ាន៖

- ដាក់បញ្ចូលនិន្នាការភេទនិងការកំណត់យែនឌ័រ(សូជី)ទៅក្នុងសេចក្តីប្រកាសស្តីពីសិទ្ធិមនុស្សអាស៊ាន-ដោយបញ្ចូលជាពិសេសនូវសេចក្តីព្រាងពី ការកំណត់យែនឌ័រ និង និន្នាការភេទ ចូលក្នុងមាត្រា២ឮ
- លុបចោលជាបន្ទាន់នូវច្បាប់ទាំងឡាយដែលចាត់ជាបទឧក្រិដ្ឋដោយផ្ទាល់និងប្រយោលចំពោះសូជី, ហើយទទួលស្គាល់សិទ្ធិរបស់អ្នកស្រលាញ់ភេទដូចគ្នាថាជាសិទ្ធិមនុស្ស,និង ធ្វើអោយសុខដុមច្បាប់ជាតិទាំងឡាយ,គោលការណ៍និងការអនុវត្តិគោលការយ៉ក់ហ្គីយ៉ាការតា
- អនុមត័ច្បាប់ប្រឆាំងនឹងការរើសអើងទូទៅ
- ពង្រឹងនូវយន្តការថ្នាក់ជាតិនិងពិនិត្យឡើងវិញនូវយន្តការសិទ្ធិមនុស្សថ្នាក់តំបន់ដែលមានស្រាប់(ឧ.អេអាយស៊ីហេចអរ,អេស៊ីដាប៊្លឹយូស៊ី AICHR, ACWC) ដើម្បីបញ្ចូលការផ្សព្វផ្សាយនិងការពារសិទ្ធិស្មើរៗដោយមិនប្រកាន់នូវសូជីដែលពាក់ពន្ធ័និងសហគមន៍អ្នកស្រលាញ់ភេទដូចគ្នានិង
- ការចាត់ទុកការប្តូរភេទជារឿងមិនប្រក្រតីដើម្បីធ្វើអោយមានការផ្សព្វផ្សាយការរស់ជាមនុស្សសក្នុងសង្គមដែលមានលក្ខណៈសូជីផ្សេងៗពីគ្នាដោយយោងតាមបទដ្ឋានអង្គការសុខភាពពិភពលោក(WHO)។

ជនជាតិដើមភាគតិច

ជនជាត់ដើមភាគតិចនិងកូនចៅរបស់ពួកគេចែករំលែកនូវភាពអយុត្តិធម៌ជាប្រវត្តិសាស្ត្រដែលកើតឡើងជារឿយៗដោយសារតែភាពមិនសូវសំខាន់,ការមិនយោកចិត្តទុកដាក់,ការរើសអើងនិងការបង្ខំអោយដូចគ្នា។ ពួកគេមានអត្តសញ្ញាណផ្សេងៗគ្នា,ការរៀបចំខុសៗគ្នារៀងៗខ្លួន, ការចិញ្ចឹមជីវិតតាមវិធីបុរាណនិងប្រពន្ធ័គ្រប់គ្រងប្រភពធនធានក៏ដូចជាស្ថាបន័វប្បធម៏សង្គមផ្ទាល់ខ្លួនចំពាក់កណ្តាលនៃនយោបាយ,វប្បធម៏និងសេដ្ឋកិច្ចនិងទំរង់ច្បាប់។

ជនជាតិដើមភាគតិចដោយរួមមានកុមារនៅតែបន្តទទួលរងនូវការឃុំឃាំងនិងការធ្វើអាជីវកម្មទៅលើកម្មសិទ្ធិរបស់បុព្វបុរសរបស់ពួកគេដោយគ្មានការគោរពសិទ្ធិក្នុងការទទួលនិងផ្តល់ពត៏មានដោយដោយមានការយល់ព្រមនិងសេរី។ មានប្រទេសខ្លះពួកគេត្រូវបានបដេសេដ្ឋមិនផ្តល់នូវអត្តសញ្ញាណថាពួកគេជាមនុស្សផ្សេងៗពីគ្នាជាមួយសិទ្ធិពេញលេញដោយរួមមានសិទ្ធិពលរដ្ឋដែលបានច្រានពួកគេចេញពីការទទួលនូវសេវាការពារសង្គមដោយស្មើភាពគ្នាពីរដ្ឋាភិបាលឡើយ។

យើងសូមផ្តល់អនុសាសន៍ថាសហគមន៍អាស៊ាននិង/ឬរដ្ឋជាសមាជិកថា៖

- ទទួលស្គាល់ថាជនជាតិដើមភាគតិចជាមនុស្សផ្សេងពីគ្នាដោយមានសិទ្ធិពេញលេញ
- ទទួលស្គាល់សិទ្ធិជនជាតិដោមភាគតិចដោយគោរពសិទ្ធិក្នុងការទទួលនិងផ្តល់ពត៍មានដោយដោយមានការយល់ព្រមនិងសេរីដោយទាក់ទងនិងការធ្វើគំរោង, ការកែលំអនិងការអនុវត្តិការងារកម្មវិធីនិងគំរោងដែលអាចប៉ះពាល់ដល់ពួកគេ
- ជំរុញអោយរដ្ឋជាសមាជិកអាស៊ានអនុមត័យកសេចក្តីប្រកាសជាសកលរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីសិទ្ធិជនជាតិដើមភាគតិចនិងនិងអនុវត្តិយ៉ាងដាច់ខាតនូវអនុសញ្ញាស្តីពីសិទ្ធិកុមារនិង
- ជ្រើសតាំងជនបង្គោលជាជនជាតិដើមភាគតិចក្នុងគណកម្មការ រដ្ឋាភិបាលចំរុះអាស៊ាននៃសិទ្ធិមនុស្ស(AICHR)និងបង្កើតអោយមានក្រុមការងារស្តីពីជនជាតិដើមភាគតិចក្នុងការធ្វើអោយមានការគោរព,ការផ្សព្វផ្សាយនិងការពារសិទ្ធិជនជាតិដើមភាគតិចនិងកុមារក្នុងសមាគមនប្រជាជាតិអាស៊ាន។

ពលករចំណាកស្រុក

កម្មករចំណាកស្រុកជារឿយៗមកពីសហគមន៍ក្រីក្រពួកគេទទួលការអប់រទាបបំផុតនិងបានណែនាំអោយបានល្អអំពីការរៀបចំខ្លួនក្នុងការងាររបស់ពួកគេដូចជាវប្បធម៏របស់ប្រទេសដែលគេនិងទៅធ្វើការនិងអ្នកដែលអាចទាក់ទងបាន។

កម្មករចំណាកស្រុកតែងតែជួបប្រទះនូវបញ្ហាឬមិនមានអ្នកទទួលស្គាល់។ ម្ចាស់ប្រទេសផ្តល់នូវសេវាគាំទ្រមានកំរិតយ៉ាងទាបសំរាប់កម្មការចំណាកស្រុកដូចជាការសិក្សាអប់រំ, សុខភាព, ការធ្វើសមាហរណ៍កម្មនិងវគ្គបណ្តុះបណ្តាលការធ្វើសមាហរណ៍កម្មឡើងវិញ។ សេវាដែលមានគឺជារឿយៗមានតែឯកសាររបស់កម្មការចំណាកស្រុកតែមិនបានពង្រាយដល់គ្រួសាររបស់គេឡើយ។

មិនត្រឹមតែមិនអាចអនុវត្តិតាមច្បាប់ជាតិឬ ស្តង់ដារអន្តរជាតិដែលការពារសិទ្ធិរបស់កម្មករចំណាចស្រុកនិងគ្រួសាររបស់គេទេតែពួកគេទុកចោលអោយមានការរំលោភបំពានសាយភាយដោយរួមមានអំពើហឹង្សានិងការដាក់ទណ្ឌកម្មដោយកំលាំងមានសមត្ថកិច្ចដែលអនុវត្តិច្បាប់និងនិយោជក។ កម្មករចំណាកស្រុកទាំងមិនផ្លូវការនិងមិនមានឯកសាររឹតតែត្រូវបានគេរំលោភបំពាននិងដាក់ទណ្ឌកម្មធ្ងន់ធ្ងរជាងហើយជាពិសេសជំរុញអោយពួកគេប្រឈមនូវការចាប់ខ្លួននិងបញ្ជូវត្រឡប់វិញ។

ស្ត្រីពលករចំណាកស្រុកជាពិសេសកម្មករបំរើតាមផ្ទះត្រូវបានគេរំលោភបំពានដោយប្រអំពើហឹង្សាយែនឌ័រដោយរួមមានការរំលោភផ្លូវភេទនិងជាកម្មករបំរើតាមផ្ទះគឺកំរត្រូវគេទទួលស្គាល់ថាជាកម្មករណាស់៖ដូច្នេះពួកគេមិនត្រូវបានការពារដោយច្បាប់ជាតិភាគច្រើន។

យើងសូមផ្តល់អនុសាសន៍ដល់សមាគមន៍អាស៊ាននិង/ឬរដ្ឋជាសមាជិក៖

- ធានាអោយអាចទទួលយកនូវយុត្តិធម៏និងយន្តការការពារចំពោះកម្មករចំណាកស្រុកដោយមិនប្រកាន់នូវស្ថានភាពណាមួយឡើយ
- ផ្តល់នូវសេវាគាំទ្រសង្គម, វគ្គបណ្តុះបណ្តាលនិងការធ្វើសមាហរណ៍កម្មកម្មវិធីសំរាប់កម្មករសំណាកស្រុកនិងគ្រួសាររបស់ពួកគេដោយមិនប្រកាន់នូវស្ថានភាពអ្វីឡើយ
- ផ្តល់សច្ចានុម័តអនុសញ្ញាអង្គការសហប្រជាជាតិស្តីអំពីសិទ្ធិពលករចំណាកស្រុកនិងគ្រួសាររបស់គេនិងអនុសញ្ញាអង្គការពលកម្មអន្តរជាតិការងារសមរម្យ១៨៩សំរាប់ពលករចំណាកស្រុកនិងធ្វើការកែរទំរង់ច្បាប់និងគោលនយោបាយជាតិក្នុងការទទួលស្គាល់ការងារតាមផ្ទះថាជាការងារនិងការពារសិទ្ធិរបស់ពួកគេក្រោមច្បាប់ការងារទាំងឡាយ
- ធានាថាគំរោងនៃការធ្វើសមាហរណ៍កម្មប្រជាជាតិអាស៊ីអាគ្នេយ៍ឆ្នាំ២០១៥ផ្តល់សិទ្ធិគ្រប់គ្រាន់ដល់ពលករចំណាកស្រុកទាំងអស់ទាំងស្របច្បាប់,មិនស្របច្បាប់និងគ្មានឯកសារនិងជាពិសេសការទទួលស្គាល់ពលករទាំងឡាយដែលមិនស្របច្បាប់និងគ្មានឯកសារ។
- រៀបចំចងក្រងលិខិតុបករណ៍អាស៊ានស្របច្បាប់ដែលលើកឡើងដោយគ្របដណ្តប់ពលករចំណាកស្រុកដោយមិនមានការលើកលែងនិងស្របតាមស្តង់ដារអន្តរជាតិផងដែរ
- បើកវគ្គបណ្តុះបណ្តាល/អប់រំនិយោជកអំពីសិទ្ធិរបស់ពលករចំណាកស្រុកនិងច្បាប់ពាក់ពន្ធ័និងពលកម្ម។ និយោជកមិនត្រូវជ្រើសយកកុមារមកបំរើកំលាំងពលកម្មឡើយ
- បង្កើតយន្តការដែលអាចផ្តល់នូវការទទួលបានយុត្តិធម៏សំរាប់ពលករចំណាកស្រុកដោយរួមមានសេវាបកប្រែ ជំនួយផ្នែកច្បាប់ ជំរកបណ្តោះអាសន្ន និងសិទ្ធិកម្មករក្នុងកំឡុងពេលចំណាកស្រុកនិងធ្វើការស្របច្បាប់
- ដកចេញរាល់ការអនុវត្តការធ្វើតេស្តសុខភាពដែលរួមមានហ៊ីវនិងការបញ្ជូនពលករចំណាកស្រុកត្រឡប់មកវិញដោយសារតែស្ថានភាពសុខភាព
- បង្កើតប្រពន្ធ័សុវត្ថិភាពសង្គមដែលរួមមានការធ្វើចំណាកស្រុក

- អនុវត្តិតាមសិទ្ធិពលករចំណាកស្រុកសំរាប់ការងារដែលរួមមានសិទ្ធិផ្លាស់ប្តូរនិយោជក ប្រាក់ឈ្នួល ការសំរាកសំរាលទារក និងថ្ងៃឈប់សំរាក។
- ធ្វើការអោយសកម្មដើម្បីបំបិទមិនអោយមានក្រុមហ៊ុនបញ្ជូលពលករ ភ្នាក់ងារជ្រើសរើសពលករនិងអ្នកផ្គត់ផ្គង់កំលាំងពលកម្មខុសច្បាប់
- ផ្តល់នូវលទ្ធភាពក្នុងការទទួលបាននូវសេវាសុខភាពសំរាប់កម្មករនិងគ្រួសាររបស់គេ
- ផ្សព្វផ្សាយសិទ្ធិរបស់ពលករចំណាកស្រុកក្នុងការផ្លាស់ប្តូរទីតាំងនិងសេរីភាពនៃការផ្លាស់ប្តូរ
- ធានាថាពលករចំណាកស្រុកអាចចងក្រងនិងមានសេរីភាពក្នុងការបង្កើតសមាគមន៍និងការប្រមូលផ្តុំ
- ធានាថាឧបករណ៍អាស៊ានចំពោះការផ្សព្វផ្សាយនិងការការពារសិទ្ធិពលករចំណាកស្រុកនិងការធ្វើសមាហរណ៍កម្មស្ត្រីជាពលករចំណាកស្រុកនិងគ្រួសាររបស់ពួកគេ
- ធានាថាមានជំរើសជីវិតសំរាប់ស្ត្រីនៅផ្ទះនិងក្រៅប្រទេសដូច្នេះការបង្កើតជំរើសក្នុងការផ្តល់អំណាចអោយពួកគេ
- លប់ចោលរាល់ការធ្វើតេស្តមានគភ៌និងចាត់វិធានការជាបន្ទាន់ចំពោះការបំពានដោយបញ្ចប់កិច្ចសន្យាការងារនិងបញ្ជូនស្ត្រីជាពលការមកប្រទេសកំណើតរបស់ពួកគេដោយសារស្ថានភាពមានគភ៌របស់ពួកគេនិង
- លើកទឹកចិត្តអោយប្រទេសជាសមាជិកពង្រឹងនូវគោលនយោបាយតឹងរឹងទាក់ទិននិងការចេញនូវអត្តសញ្ញាណបណ្ណ័និងការសង្កេតពីអាយុនៃការធ្វើអន្តោប្រវេស្តនិងការងារ

បញ្ហាអន្តោប្រវេស្តផ្សេងទៀត

អាពាហ៍ពិពាហ៍ជនចំណាកស្រុក អ្នកស្វែងរកសិទ្ធិជ្រកអាស្រ័យ ជនភាសខ្លួន និងគ្រួសាររបស់គេមិនបានប្រើប្រាស់សិទ្ធិដូចពលរដ្ឋដទៃទៀតទេទាំងក្នុងប្រទេសជ្រកកោននិងទាំងប្រទេសកំណើតរបស់ពួកគេ។ ក៏មានបញ្ហាអំពីការចុះសញ្ជាតិនិងការទទួលស្គាល់ជនចំណាកស្រុកដូចជាជនចំណាកស្រុកមិនស្របច្បាប់ជាដើម។

យើងសូមផ្តល់អនុសាសន៍ថាប្រជាជាតិអាស៊ាននិង/ឬរដ្ឋជាសមាជិក៖

- ធានាអោយមានសិទ្ធិចុះសញ្ជាតិដោយរួមទាំងជនចំណាកស្រុកខុសច្បាប់ផងដែរជាពិសេសសំរាប់អាពាហ៍ពិពាហ៍ជនចំណាកស្រុកនិងជនភាសខ្លួន
- ផ្តល់សិទ្ធិអាពាហ៍ពិពាហ៍ជនចំណាកស្រុករួមមានសិទ្ធិចូលជាសញ្ជាតក្រោមគំរោងសមាហរណកម្មសេដ្ឋកិច្ចអាស៊ាន២០១៥

- ធានាអោយមានសិទ្ធិជាមូលដ្ឋាននិងការបំលាស់ទីដោយសុវត្ថិភាពក្នុងការសំរបសំរួលបំលាស់ទីរបស់មនុស្សនិងធានាអោយមានសិទ្ធិឯកជនភាព
- ក្នុងបរិបទជនភាសខ្លួនសំរបសំរួលការឆ្លើយតបមនុស្សធម៌ដោយរដ្ឋក្នុងការពន្យាជំលោះ(ឧ.រដ្ឋកាស៊ីនភូមា) និង
- បង្កើតយន្តការដែលផ្តល់នូវការស្វែងរកនូវយុត្តិធម៌សំរាប់ជនចំណាកស្រុកដោយរួមទាំងសេវាបកប្រែជំនួយផ្នែកច្បាប់ ជំរកបណ្តោះអាសន្ននិងសិទ្ធិជនចំណាកស្រុកអោយស្នាក់នៅនិងធ្វើការក្នុងដំណើការគាំទ្រផ្នែកច្បាប់

សិទ្ធិកុមារ

បញ្ហានិងកង្វល់របស់កុមារមិនត្រូវបានដាក់ជាអាទិភាពឡើយនិងមិនត្រូវបានលើកមកធ្វើការសំរេចចិត្តដោយអាស៊ាន។អវត្តមាននៃច្បាប់ការពារកុមារក្នុងប្រទេសជាច្រើនធ្វើអោយមានការកើនឡើងជាបន្តបន្ទាប់ចំពោះការទទួលយកនូវអំពើហឹង្សាសង្គមគ្រប់ទំរង់ដូចជាទណ្ឌកម្មជាដើម។

កុមារក្នុងតំបន់ប្រឈមមុខបញ្ហាជាច្រើនដូចជាអំពើហឹង្សា ការរើសអើង កង្វះខាតនៃការផ្តល់យុត្តិធម៌ និងយន្តការគាំពារកុមាររងគ្រោះដោយការរំលោភសិទ្ធិ។ អវត្តមាននូវយន្តការចូលរួមដោយប្រសិទ្ធិភាពក្នុង ACWC កុមារក៏ទទួលរងនូវទំរង់នៃការប៉ះពាល់ផ្សេងៗគ្នានិងតំរូវការជាក់លាក់ព្រមទាំងការការពារមិនត្រូវបានយកមកប្រើឡើយ។

យើងសូមផ្តល់អនុសាសដល់អាស៊ាននិង/ឬរដ្ឋជាសមាជិក៖

- ធានាថាច្បាប់មានដាក់ការការពារនិងផ្សព្វផ្សាយសិទ្ធិកុមារត្រូវបានរិតបន្តឹងអោយបានខ្លាំងខ្លា
- រៀបចំឬក្នុងករណីខ្លះដូចជាការកំណត់អាណត្តិនូវយន្តការឆ្លើយតបចំពោះបញ្ហាដែលមានស្រាប់ត្រូវតែត្រូវបានលើកឡើងពីសិទ្ធិកុមារ
- បង្កើតយន្តការនិងដំណើរការដែលធានាថាកុមារមានឪកាសចូលរួមពេញលេញក្នុងវេទិកាកុមារអាស៊ានដែលអាចអោយភ្ជាប់ក្រុមកុមារនិងត្រូវបានផ្តល់ពត៏មាននិងគោរពតាមគោលការណ៍ណែនាំដែលអាចទទួលយកបាន
- ផ្តល់ជំនួសជាបន្ទាន់ដល់ប្រទេសជាសមាជិកអាស៊ានក្នុងកំឡុងវិបត្តិគ្រោះទឹកជំនន់និងធ្វើសមាហរណ៍កម្មចំណេះដឹងចំពោះជំនួយបន្ទាន់និងរៀបចំសំរាប់កុមារក្នុងកម្មវិធីសាលានិងតាមរយៈសារពត៏មាន

- ផ្តល់នូវប្រភពពិតប្រាកដដែលធ្វើអោយកុមារដែលមានប្រវត្តិខុសៗអាចអនុវត្តិសិទ្ធិរបស់ពួកគេដោយមិនមានការរើសអើងឡើយ
- រៀបចំបង្កើតនូវផែនការសកម្មភាពអាស៊ានសំរាប់កុមារដោយមានរៀបចំថវិកាសំរាប់អនុវត្តការងារផងដែរ
- ចំរុញអោយមានការប្រកាសជំរើសទី៣នៃអនុសញ្ញារបស់អង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីសិទ្ធិកុមារចំពោះទំរង់ច្បាប់ទំនាក់ទំនងនិងបង្កើតយន្តការតវ៉ាឯករាជ្យអាស៊ានផ្អែកលើគោលការសិទ្ធិកុមារ
- បង្កើតយន្តការពត៏មានត្រឡប់ដោយរាក់ទាក់ក្នុងការទទួលនិងឆ្លើយតបតាមការផ្តល់អនុសាសនិងការចែករំលែកដល់កុមារ
- បង្កើនថវិកាជំនួយដល់សកម្មភាពនិងការផ្តួចផ្តើមនិង
- ជំរុញច្បាប់ជនពិកាសំខាន់គឺកុមារទាំងផ្លូវចិត្តនិងភាពអវិជ្ជា

យុវជន

យុវជនជួបប្រទះនូវបញ្ហាការបង្រៀនមិនមានគុណភាពពេញលេញ ឧបករណ៍អប់រំនៅមានកំរិត ឳកាសអប់រំមិនទាន់មានសមភាពសំរាប់ក្រុមមនុស្សសំខាន់ៗ ក្រុមងាយរងគ្រោះនិងភាគតិច និងកង្វះខាត កម្មវិធីដែលផ្តល់អាហារបំប៉នដល់យុវវ័យ ការផ្តល់ឳកាសដែលមានកំណត់និងតឹងរឹងសំរាប់សេរីភាព នៃការបញ្ចេញយោបលនិងការចូលរួមរបស់យុវជនដ៏ពេញលេញ ជំលោះនិងអំពើហឹង្សា មិនផ្តល់នូវពត៏មានដែលទាក់ទងនិងសុខភាពផ្លូវភេទនិងសុខភាពបន្តពូជនិងសិទ្ធិនិងពត៏មានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយអំពីផ្លូវភេទសំរាប់យុវជន។

យើងសូមផ្តល់អនុសាសន៍ដល់សហគមន៍អាស៊ាននិង/ឬរដ្ឋជាសមាជិក៖

- បង្កើតស្តង់ដារអប់រំអតិបរមាថ្នាក់តំបន់(យ៉ាងហោចណាស់ត្រូវដាក់ថវិកាជាតិ២០%សំរាប់ការអប់រំ)ដែលធានាថាការអនុវត្តពេញលេញនៃ “ការអប់រំសំរាប់ទាំងអស់គ្នា”
- បង្កើតនិងអនុវត្តទំរង់ច្បាប់និងយន្តការដែលផ្អែកលើសិទ្ធិមនុស្សដើម្បីការពារយុវវ័យជាពិសេសយុវវ័យក្នុងស្រុកនិងពលករចំណាកស្រុកនិងយុវវ័យផ្នែកនយោបាយ ក្រុមនិងចលនា
- បញ្ចូលម៉ូឌុលអំពីការសិក្សាសន្តិភាព(ដោយមានការចូលរួមយ៉ាងពេញលេញពីយុវវ័យ) នៅគ្រប់លំដាប់នៃការសិក្សា
- ផ្តល់និងចាត់នូវអទិភាពនូវសកលវិទ្យាល័យអំពីសុខភាពផ្លូវភេទនិងសុខភាពបន្តពូជនិងសិទ្ធិដែលសិទ្ធិមនុស្សជាពិសេសការលើកឡើងពីភាពផ្សេងៗគ្នានៃភេទនិងការកំណត់យែនឌ័រ

- បង្កើតអោយមានថវិកាសំរប់ជួយលើគ្រោះធម្មជាតិដែលលើកក្នុងពីតំរូវការរបស់កុមារនិងយុវជនដែលទទួលផលប៉ះពាល់ដោយធម្មជាតិនិងការបង្កើតដោយមនុស្សនិង
- ទទួលស្គាល់យ៉ាងលេញទាំងការខិតខំថ្នាក់ជាតិនិងថ្នក់តំបន់ចំពោះកុមារនិងយុវជនតាមរយៈពត៌មានយុវជនអាស៊ាននិងក្រុមតាមដានក្នុងការឆ្លើយតបនិងការវាយតំលៃបញ្ហាគ្រប់កំរិត

សិទ្ធិទទួលបានការអប់រំប្រកដដោយគុណភាព

ក្នុងឆ្នាំ២០០៩នៅអាស៊ីអាគ្នាយ៍និងបាស៊ីហ្វិកវិទ្យុយុវជននិងយុវវ័យដែលភាពគ្មានការងារធ្វើមានរហូតដល់៥.១ គឺអាក្រក់បំផុតលើពិភពលោក

យើងសូមផ្តល់អនុសាសន៍ដល់សមាគមន៍អាស៊ាននិងប្បរដ្ឋសមាជិកថាៈ

- ការអនុវត្តការអប់រំដោយពេញលេញសំរប់គោលដោះទី៣ដោយធានាថាមានប្រភពគ្រប់គ្រាន់ទាំងក្នុងនិងក្រៅប្រពន្ឋ័និងការបណ្តោះបណ្តាល និងបំណិនជីវិតជាពិសេសអ្នកក្រ កុមារ យុវជន ស្ត្រីចំណាកស្រុកនិងមនុស្សដែលមិនមានទីលំនៅ
- ធានាថាវិជ្ជាជីវនៃការបង្រៀនត្រូវបានផ្តល់តំលៃនិងបត់បែនក្នុងនោះមានប្រាក់បៀវត្សនិងប្រាក់ឧបត្ថម្ភផ្សេងៗដោយបង្កើតនូវស្តង់ដារប្រាក់ខែអតិបរមាសំរាប់គ្រូបង្រៀន
- លើកយកស្តង់ដារការអប់រំនិងការកែសំរួលគុណភាពអប់រំដែលមានការពាក់ពន្ឋ័ វិទ្យាសាស្ត្រ មានន័យខ្លឹមសារនិងឆ្លើយតមនិងយែនឌ័រ
- លើកឡើងពីបញ្ហាដែលទាក់ទងនិងសមភាពយែនឌ័រក្នុងការអប់ដោយផ្តោតលើកុមារានិងកុមារី ការពាក់ពន្ឋ័ផ្សេងៗអំពីការអប់រំចំពោះសហគមន៍ដែលមិនសូវទទួលបាននូវផលប្រយោជន៍ ដាច់ស្រយាល នៅជនបទនិងតំបន់ភ្នំនិងជនជាតិដើមភាគតិច
- បង្ហើបពីបញ្ហាយែនឌ័រក្នុងការថែទាំកុមារនិងការអភិវឌ្ឍន៍ដោយរួមមានការចូលរួមរបស់ឪពុកក្នុងការថែទាំកុមារនិងការឆ្លើយតបយែនឌ័រសំរាប់ជនចំណាកស្រុកនិងក្មេងមិនមានការទទួលស្គាល់ដោយរដ្ឋ
- លើកពីបញ្ហាភាពមិនប្រក្រតីចំពោះកុមារដោយផ្អែកលើការវិភាគយែនឌ័រ
- អនុវត្តគោលការណ៍ដែលពង្រឹងការគិតរបស់គ្រួសារចំពោះតំលៃនៃកូនស្រីនិងពង្រីកឱកាសសំរាប់ស្ត្រីវ័យក្មេង។គាំទ្រប្រពន្ឋ័ដែលផ្តល់ដល់ស្ត្រីក្នុងការចូលរួមដែលត្រូវបានធ្វើសមាហរណ៍កម្មកម្មវិធីអក្ខរកម្ម
- បង្កើតនិងអនុវត្តស្តង់ដារសាលាសំរាប់កុមារដែលមានភាពរាក់ទាក់ដោយយោងតាមគោលការណ៍សិទ្ធិកុមារ

- ធ្វើសមាហរ័ណកម្មការអប់រំជំនាញបំណិនជីវិតសំរាប់យុវជន ជនជាតិដើមភាគតិច យុវជនពិការ និងការប្រមូលថវិការដ្ឋសំរាប់ការអប់រំក្រៅប្រពន្ធ័

សុខភាពផ្លូវភេទនិងបន្តពូជស្ត្រីនិងសិទ្ធិ

ស្ត្រីនិងកុមារីតែងតែត្រូវបានក្លាយជាកម្មវត្ថុសំរាប់ការរើសអើងនៅជីវិតប្រចាំថ្ងៃរបស់ពួកគេ។ ច្បាប់ គោលនយោបាយ និងការអនុវត្តិបានបដិសេធពួកគេស្ថានភាពស្មើភាពគ្នាក្នុងសង្គមនិងគ្រប់គ្រងជីវិតរបស់ពួកគេ រូបរាង្គកាយ និងការរស់នៅ។ ទំរង់មួយនៃការរើសអើងគឺការបដិសេធសុខភាពបន្តពូជនិងផ្លូវភេទនិងសិទ្ធិរបស់ពួកគេ។ នេះបញ្ជាក់ថាមានអត្រាស្លាប់មាតាយ៉ាងច្រើនលើសលប់ដែលអាចបង្កាបាននិងការរងរបួសដែលស្ត្រីនិងកុមារីនិងក្រុមផ្សេងទៀត។
មូលហេតុចំលងហ៊ីវស្លាប់យ៉ាងហោចណាស់២០%.

មានការបាន់ប្រមាណថា១.២៧លាននាក់នៃយុវវ័យអាយុពី 15 é 24ឆ្នាំក្នុងតំបន់ទទួលរកនូវការឆ្លងរោគហ៊ីវនេះ។ ប្រហែល៧៥%នៃការឆ្លងមេរោគហ៊ីវទាំងអស់មានទាក់ទងនិងការប្រើប្រាស់ថ្នាំញៀន បុរសរួមភេទជាមួយបុរស ស្ត្រីរកស៊ីផ្លូវភេទក៏ដូចជាអ្នកដែលទិញការរួមភេទនិងបណ្តាលអោយពួកគេប្រឈមមុខនិងការចំលងទៅដៃគូរបស់គេ។ អ្នកដែលមិនពាក់ពន្ធ័ផ្លូវភេទដែលមានការប្រឈមមុខខ្ពស់ជាពិសេសស្ត្រីមេផ្ទះ គួរត្រូវបានចាត់ទុកថាជាក្រុមងាយរងគ្រោះ។

ស្ត្រីនិងកុមារីមានសិទ្ធិទទួលបាននូវស្តង់ការសុខភាពខ្ពស់ដែលអាចទទួលយកបាន។
ពួកគេមានសិទ្ធិក្នុងការបង្ហាញថាតើនិងពេលណាដែលពួកគេចង់មានផ្ទៃពោះតែពួកគេជារឿយៗត្រូវបានបដិសេធមិនផ្តល់អោយនូវសេវាផែនការគ្រួសារ ការពន្យាកំណើតនិងទទួលពត៏មាននិងលទ្ធភាពក្នុងការទទួលនូវការគ្រប់គ្រងរូបកាយផ្ទាល់ខ្លួនរបស់គេ។ ទោះបីជាយ៉ាងណាក៏ដោយការទទួលបានសេវាសុខភាពដោយរួមមានពត៏មានអំពីសុខភាពផ្លូវភេទនិងបន្តពូជនៅតែត្រូវបានគេបដិសេធដោយផ្អែកលើផ្លូវច្បាប់ សេដ្ឋកិច្ចនិងសង្គម

យើងសូមផ្តល់អនុសាសន៍ដល់អាស៊ាននិង/ឬរដ្ឋសមាជិក៖

- ធ្វើសមាហរណ៍កម្មសុខភាពផ្លូវភេទនិងបន្តពូជចូលក្នុងសេចក្តីថ្លែងការស្តីពីសិទ្ធិមនុស្សអាស៊ាន
- អនុវត្តពេញលេញនូវកម្មវិធី ICPD ដែលមានការងារសកម្មភាពជាពិសេសសុខភាពបន្តពូជ ផ្លូវភេទនិងសិទ្ធិមនុស្សក៏ដូចជា ទិសដៅអភិវឌ្ឍន៍សហវត្សទី៥និង៦
- ធានាអោយមានការទៅទទួលបានសុខភាពបន្តពូជនិងផ្លូវភេទដោយផ្អែកលើសិទ្ធិ

- លើយកបញ្ហារំលូតដោយគ្មានសុវត្ថិភាព អត្រាស្លាប់មាតានិងការមានផ្ទៃពោះរបស់យុវវ័យជាសុខភាពសាធារណនិងជាសិទ្ធិមនុស្ស
- ដាក់សុខភាពបន្តពូជនិងផ្លូវភេទជាមួយកម្មវិធីហ៊ីវដើម្បីឆ្លើយតាមនិងអត្រាមរណរបស់សង្គម
- ធានាអោយមានភាពស្មើភាពគ្នាមានតំលៃសំរម្យក្នុងការទទួលនូវសេវាពន្យាកំណើត រំលូលសវត្ថិភាពនិងស្របច្បាប ការថែកូននិងការមិនរើសអើងរួមមានការបញ្ជូន ការមានផ្ទៃពោះ បញ្ហានៃការសំរាល ការបង្ការ ការមានរោគ ការព្យាបាលនិងថែទាំហ៊ីវនិងអេដស៍ហើយការប៉ះពាល់ផ្សេងៗទៀតដោយរួមបញ្ចូលបញ្ហាមនុស្សធម៌
- ធានាអោយមានការការពារមាតុភាពទាំងពលករស្របច្បាប់និងមិនស្របច្បាប់
- ផ្តល់នូវការធ្វើសមាហរណ៍កម្មគ្រប់ជ្រង់ជ្រោយដោយមានការអប់រំអំពីផ្លូវភេទដែលរួមទាំងពត៍មានអំពីសុខភាពបន្តពូជនិងផ្លូវភេទនិងការផ្តល់ប្រឹក្សា
- ធានាថាសុខភាពបន្តពូជនិងផ្លូវភេទនិងសេវាហ៊ីវត្រូវបានផ្តល់ជូនមនុស្សគ្រប់រូបដោយបំពេញតំរូវការផ្សេងៗគ្នានិងភាពជាក់ស្តែងខុសៗគ្នាផងដែរតាមក្រុមអាយុ និន្នការភេទ អត្តសញ្ញាណ យែនឌ័រដែលរួមទាំងចាស់ជរានិង
- លុបបំបាត់របាំងពីសុខភាពបន្តពូជនិងផ្លូវភេទរបស់ស្ត្រីនិងកុមារីដែលដាក់ជីវិតរបស់ពួកគេនិងការរស់នៅប្រកបដោយគ្រោះថ្នាក់និងដកចេញនូវច្បាប់ គោលការណ៍ គោលនយោបាយនិងការអនុវត្តដែលរើសអើង។

សុខភាពបន្តពូជនិងផ្លូវភេទយុវវ័យ

មានគំលាតយ៉ាងពិតប្រាកដក្នុងការទទួលពត៍មានគ្រប់ជ្រុងជ្រោយសំរាប់សុខភាពផ្លូវភេទរបស់មនុស្សវយ័ក្មេង កត្តាចំបងគឺការអនុវត្តច្បាប់គាំទ្រមនុស្សវ័យក្មេងអោយទទួលបានជំរើសក្នុងការអនុវត្តការរួមភេទប្រកដដោយសុវត្ថិភាពខ្ពស់

យើងសូមផ្តល់នូវអនុសាសន៍ដល់អាស៊ាននិង/ឬរដ្ឋសមាជិកថា៖

- ការចាត់អទិភាពពីសកលភាវូបនីយកម្មនៃសុខភាពបន្តពូជនិងផ្លូវភេទនិងសិទ្ធិរបស់យុវវយ័ជាសិទ្ធិមនុស្សជាពិសេសការលើកឡើងពីភាពផ្សេងៗគ្នានៃភេទនិងការកំណត់យែនឌ័រ
- ផ្តល់នូវការអប់រំពីផ្លូវភេទគ្រប់ជ្រុងជ្រោយក្នុងនិងក្រៅសាលានិងសេវារាក់ទាក់ដល់យុវវ័យដោយរួមបញ្ចូលការមានផ្ទៃពោះដែលមិនចង់បាន ការថែទាំមុននិងក្រោយរំលូត ការពន្យាកំណើតបន្ទាន់ ការឆ្លងរោគដែលរួ

មបញ្ចូលហ៊ីវនិងអេដស៍ផងដែរសេវាយុវវ័យគួរតែត្រូវបានលើកដោយមានប្រសិទ្ធិភាព យែនឌ័រ សិទ្ធិដែល ដាក់នូវភាពជឿជាក់ ឥរិយាបទមិនមានយុត្តិធម៌និងជំរើសដ៏ទូលាយតាមបែបទំនើប

- លុបចោលនូវច្បាប់ គោលនយោបាយ និងរបាំងវប្បធម៍ដែលរួមមានការព្រមព្រៀងពីគ្រួសារសំរបមនុស្សវ័យក្មេងជាពិសេសស្ត្រីក្នុងការអនុវត្តិសិទ្ធិរបស់ពួកគេ
- ប្រើប្រាស់នូវភស្តុតាងដោយផ្អែកលើយុទ្ធសាស្ត្រក្នុងការបង្កើតគោលនយោបាយសំរាប់សុខភាពបន្តពូជនិងផ្លូវភេទនិងសិទ្ធិ
- អនុវត្តគំរោងថវិកាក្នុងប្រពន្ធ័ថ្នាក់ជាតិក្នុងការប្រមូលយុវវ័យអោយចូលរួមក្នុងប្រទេសអាស៊ីអាគ្នេយ៍ទាំងអស់
- ប្រើប្រាស់សិក្ខាសាលាអន្តរជាតិក្នុងការអនុវត្តិនិងរៀបចំសូចនករសកម្មភាពដើម្បីសហគមន៍ក្នុងការចូលរួមប្រមូលទិន្នន័យនិងភស្តុតាងដោយផ្អែកលើការតស៊ូមតិនិងការធ្វើគោលនយោបាយនិង
- ពង្រឹងការអនុវត្តិការឆ្លើយតបមនុស្សធម៍ស្តីពីសុខភាពបន្តពូជនិងផ្លូវភេទនិងសិទ្ធិដែលពាក់ពន្ធ័ជាពិសេសការគ្រប់គ្រងមហន្តរាយពេលដែលមានការចូលរួមនោះត្រូវការយុវវ័យដែលភ្ញាក់រលឹក

ជនពិកា

ផែនការយុទ្ធសាស្រ្តអាស៊ានស្តីពី ការអភិវឌ្ឍន៍សង្គម (2011-2015) បរាជ័យក្នុងការលើពី “ការរើសអើងគ្រប់ផ្នែក” ដូចជាការរើសអើងប្រឆាំងនិងស្ត្រីនិងកុមារដែលជាជនពិការជាលទ្ធផលមនុស្សដែលទទួលផលប៉ះពាល់មានគ្រប់សណ្ឋានក្នុងប្រទេសអាស៊ីអាគ្នេយ៍ដើម្បីការពារ

- ជាបន្តបន្ទាប់ការអនុម័តច្បាប់សេចក្តីប្រកាសពីតួនាទីជនពិការដោយការប្រជុំអាស៊ានខែវិច្ឆិកា២០១១ឥឡូវចាំបាច់ត្រូវធ្វើការសហការគ្នាពីសាខាសុខគ្នាប្រឆាំនិងការរើសអើង។អង្គការសង្គមស៊ីវិលរួមទាំងអង្គការជនពិការអាចចូលរួមនិងផ្តល់នូវការចែករំលែកចំពោះដំណើរការនេះ។ ពួកគេអាចពាំនាំនូវភាពជាក់ស្តែងមកបង្ហាញជូនសហគមន៍អាស៊ាន

យើងសូមផ្តល់អនុសាសន៍ដល់អាស៊ាននិង/ឬរដ្ឋជាសមាជិក៖

- អនុវត្តិអោយបានពេញលេញនូវសន្និសញ្ញាអង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីសិទ្ធិជិនពិការក្នុងច្បាប់ គោនយោបាយនិងការអនុវត្តិ។ការខិតខំប្រឹងប្រែងគួរតែគ្របដណ្តបលើរូបភាពទាំងឡាយដែលរួមបញ្ចូលនូវការអប់រំ សុខភាពផ្លូវភេទនិងបន្តពូជនិងសិទ្ធិ សុវត្ថិភាពសង្គម ការចូលរួមក្នុងនយោបាយ ការទទួលយកនិងបញ្ជូនពត៏មាន ដែលមិនទាន់បានជំរុញនៅឡើយដែលCRPD គួរធ្វើដោយមិនមានការពន្យាពេលឡើយ

- ត្រួតពិនិត្យការអនុវត្តនិងការចំលងភាពខ្វះចន្លោះដែលមានស្រាប់ជាមួយសរសរទាំងបីរបស់អាស៊ានដែលវេទិការជនពិការអាស៊ាន (ADF) ដើរតួយ៉ាងសំខាន់
- រៀបចំយុទ្ធសាស្រ្តក្នុងការលើកយកគំនិតជនពិការហើយធានាលើកយកពិការភាពមកជជែកក្នុងតំបន់ដោយមានការចូលរួមយ៉ាងសកម្មពី AICHR, ACWC និងសគមន៍ស៊ីវិល
- ធានាថាការជួបពិភាក្សាទល់មុខគ្នាមានការចូលរួមពីជនពិការដែលអនុញ្ញាតិអោយពួកគេអាចបញ្ចេញនូវបញ្ហានិងអនុសាសន៍បាន
- ទទួលស្គាល់នូវតួនាទីស្នូលដែលជនពិការត្រូវតែរៀបចំគំរោង អនុវត្តិ ការត្រួតពិនិត្យនិងវាយតំលៃគោលនយោបាយនៅគ្រប់លំដាប់ថ្នាក់
- ប្រើប្រាស់ ADF ជាវេទិកាសំរាប់ជនពិការដែលអាចលើកឡើងពីបញ្ហាសង្គមទាំងអស់បាននិង
- ធានាការទទួលបាននូវការកសាងនិងបរិយាកាសអំណោយផលសំរាប់ជនពិការអាចចូលរួមយ៉ាងពេញលេញនិងស្មើភាពគ្នាក្នុងបរិយាកាសសង្គមទាំអស់.

៣. ស្ថានភាពនយោបាយ និងសន្តិសុខ

ប្រទេសភូមា/មីយ៉ាន់ម៉ា

ទោះបីជាមានការលើកទឹកចិត្តដល់ការអភិវឌ្ឍក៏ដោយ ក៏ប្រទេសភូមា/មីយ៉ាន់ម៉ានៅតែជាប្រទេសដែលមានការរំលោភសិទ្ធិមនុស្សជាលក្ខណ:ប្រព័ន្ធ និងរីករាលដាល ដែលអាចបង្កើតឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ និងឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាម ព្រមទាំងគ្មានការបើកទូលាយ និងសេរីភាពនយោបាយនៅឡើយទេ។ ការចរចាថ្មីៗរវាងរដ្ឋាភិបាលនិងក្រុមប្រដាប់អាវុធជនជាតិភាគតិចមិនទាន់បញ្ចប់ជម្លោះប្រដាប់អាវុធ និងការវាយប្រហារប្រឆាំងជនស៊ីវិលជនជាតិភាគតិច ព្រមទាំងបង្កើត IDP អោយបានចំនួនច្រើនផងដែរ។ ការសម្រួលការរិះគន់តាមប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយមិនទាន់មានជាកំណែទម្រង់ច្បាប់ ច្បាប់ដាក់គំនាបនៅតែមានចំពោះការផ្សព្វផ្សាយនានា ហើយអ្នកទោសនយោបាយនៅតែជាប់នៅក្នុងពន្ធនាគារនៅឡើយ។ ប្រជាជននៅតែមានការភ័យខ្លាចចពោះការចាប់ខ្លួនដោយសារសកម្មភាពនយោបាយ ដូចនេះគឺជាដាក់កម្រិតចំពោះសមត្ថភាពចូលរួមដោយសេរីនៅក្នុងជីវិតឯកជន។

ដូច្នេះ តំណែងជាប្រធានរបស់ប្រទេសភូមា/មីយ៉ាន់ម៉ានៅក្នុងឆ្នាំ២០១៤ ទំនងជាជួបនឹងឧបសគ្គនៅក្នុងការផ្តល់ការបើកទូលាយដល់ប្រជាជនភូមា/មីយ៉ាន់ម៉ា និងសង្គមស៊ីវិលឯករាជ្យក្នុងតំបន់ដើម្បីប្រមូល ក៏ដូចជាលើកយកកង្វល់របស់ប្រជាជនទៅប្រាប់ទៅដល់អ្នកដឹកនាំអាស៊ាន។

យើងសូមផ្តល់មតិដល់អាស៊ាន និង/ឬរដ្ឋសមាជិករបស់ខ្លួនអោយ៖

- ការគោរពសិទ្ធិសេរីភាពបញ្ចេញមតិ និងការប្រមូលផ្តុំរបស់សង្គមស៊ីវិលឯករាជ្យ និងប្រជាជនអាស៊ាន
- លើកកម្ពស់សហគមន៍អាស៊ានដែលផ្តោតលើប្រជាជន និងការចូលរួមដោយសេរី និងផុលផុសរបស់ប្រជាជនភូមា/ មីយ៉ាន់ម៉ា និងសង្គមស៊ីវិលក្នុងតំបន់នៅក្នុងដំណើរការកសាងសហគមន៍របស់អាស៊ាននៅក្នុងអាណត្តិជាប្រធានរបស់ប្រទេសភូមា/មីយ៉ាន់ម៉ាក្នុងឆ្នាំ២០១៤។
- ជំរុញអាជ្ញាធរប្រទេសភូមា/មីយ៉ាន់ម៉ាអោយ៖
  - ដោះលែង និងធ្វើនីតិសម្បទាអ្នកទោសនយោបាយទាំងអស់ដោយគ្មានលក្ខខណ្ឌ
  - ឈានដល់បទឈប់បាញ់ទូទាំងប្រទេសដែលដោះស្រាយដើមចមនៃជម្លោះជាមួយក្រុមប្រដាប់អាវុធជនជាតិភាគតិច
  - ដោះស្រាយបញ្ហាការពិត និងគណនេយ្យភាពលើការរំលោភសិទ្ធិមនុស្ស និងបញ្ចប់ វប្បធម៌និទណ្ឌភាព និង
  - ធ្វើវិសោធនកម្ម ឬលុបចោលច្បាប់ដាក់កំហិតសិទ្ធិមនុស្សលើប្រជាជនភូមា/មីយ៉ាន់ម៉ា ដើម្បីធានាការចូលរួមដោយសេរី និងផុលផុសរបស់ប្រជាជននៅក្នុងដំណើរការ អន្តរកាល។

សេចក្តីប្រកាសស្តីពីសិទ្ធិមនុស្សរបស់អាស៊ាន

យើងមានការខកចិត្តយ៉ាងខ្លាំងចំពោះដំណើរការធ្វើសេចក្តីព្រាងដោយសម្ងាត់ មិនបើកចំហរ និងគ្មានតម្លាភាពនៃសេចក្តីប្រកាសស្តីពីសិទ្ធិមនុស្សរបស់អាស៊ាន (AHRD)។ គណៈកម្មការអន្តររដ្ឋាភិបាលអាស៊ានស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស (AICHR) បានខកខានក្នុងការពិគ្រោះយោបល់ជាមួយសង្គមស៊ីវិលអាស៊ានអោយបានទូលំទូលាយនៅក្នុងកម្រិតថ្នាក់តំបន់ ហើយមានតំណាងតិចតួចប៉ុណ្ណោះដែលបានពិគ្រោះយោបល់នៅកម្រិតថ្នាក់ជាតិ។ សេចក្តីព្រាងដែលបានបង្កើតឡើងដោយក្រុមធ្វើសេចក្តីព្រាងកាលពីខែមករា មិនទាន់បានផ្សព្វផ្សាយនៅឡើយទេ។ អនុបេសកកម្ម CSO ត្រូវបានទុកចោលដោយពុំទទួលចម្លើយឡើយ ដែលនាំអោយ CSO នៅតែមិនដឹងអំពីថាតើធាតុចូលរបស់ខ្លួនត្រូវបានយកទៅពិចារណាឬដូចម្តេចឡើយ។

ជាពិសេស ឯកសារព្រាងដែលមិនទាន់បានបោះពុម្ពជាផ្លូវការ បានលាតត្រដាងអំពីនិន្នាការព្រួយបារម្ភក្នុងចំណោមអ្នកធ្វើសេចក្តីព្រាងដែលនឹងផ្តល់ដល់ប្រជាជនអាស៊ាននូវការការពារ សិទ្ធិមនុស្សក្នុងកម្រិតទាបជាងលិខិតូករសកល ឬថ្នាក់តំបន់ផ្សេងៗទៀត ប្រសិនបើមានការផ្សព្វផ្សាយ។ មានការសង្កត់ធ្ងន់ទៅលើទស្សនទានដូចជាភារកិច្ច អត្តសញ្ញាណជាតិ និងតំបន់ និងគ្មានការលូកដៃ ដែលទាំងអស់នេះអាចរងការរំលោភដើម្បីធ្វើអោយការរំលោភសិទ្ធិមនុស្សក្លាយជាស្របច្បាប់។ បច្ចេកស័ព្ទដ៏ចម្រូងចម្រាស់ដូចជា “ពលរដ្ឋល្អ” និង

"សីលធម៌សាធារណៈ" អាចបើកទ្វារចំពោះការបកស្រាយដែលរំលោភ និងមានការរើសអើង ជាពិសេសពាក់ព័ន្ធនឹងស្ត្រី ប្រជាជន LGBTIQ កុមារ ប្រជាជនអន្តោប្រវេសន៍ និងជនជាតិភាគតិច ព្រមទាំងក្រុមដែលមិនត្រូវបានយកចិត្តទុកដាក់ជាទូទៅផ្សេងៗទៀតផងដែរ។ បទប្បញ្ញត្តិជាច្រើនសម្រាប់សិទ្ធិជាក់លាក់មានលក្ខណៈមិនគ្រប់គ្រាន់ មិនទប់ស្កាត់ការរំលោភ ឬបទប្បញ្ញត្តិផ្សេងៗទៀតមានបាត់សមាសធាតុសំខាន់ៗ។ ដូចនេះ សេរីភាពបញ្ចេញមតិ និងប្រមូលផ្តុំ សេរីភាពប្រជាជន LGBTIQ ពីការរើសអើង និងសិទ្ធិយេនឌ័រមិនទាន់ចែងច្បាស់នៅឡើយទេ។

យើងសូមផ្តល់មតិដល់ AICHR អាស៊ាន និង/ឬរដ្ឋសមាជិករបស់ខ្លួនអោយ៖

- ផ្សព្វផ្សាយជាបន្ទាន់នូវសេចក្តីព្រាង AHRD ចុងក្រោយបំផុត ដើម្បីអោយសង្គមស៊ីវិលអាចចូលរួមដោយទូលំទូលាយនៅក្នុងដំណើរការធ្វើសេចក្តីព្រាង
- បន្ត និងពង្រឹកការពិគ្រោះយោបល់សំខាន់ៗនៅកម្រិតថ្នាក់ជាតិ ជាពិសេសពីសំណាក់តំណាង របស់ AICHR ដែលមិនទាន់បានអនុវត្តកិច្ចការនេះនៅឡើយ
- ធ្វើការពិគ្រោះយោបល់អោយបានទូលំទូលាយ និងបើកចំហរ ទាំងនៅកម្រិតថ្នាក់ជាតិ និងថ្នាក់ តំបន់ ដែលក្នុងពេលនោះ គួរលើកយកសេចក្តីព្រាងចុងក្រោយបំផុតមកពិភាក្សា។ AICHR គួរពិចារណាអោយបានម៉ត់ចត់លើរបាយការណ៍ពី CSO វិទ្យាស្ថានជាតិសិទ្ធិមនុស្ស និងភាគីពាក់ព័ន្ធផ្សេងៗទៀត ព្រមទាំងផ្តល់មតិត្រឡប់ដល់អ្នកទាំងនោះវិញផងដែរ
- បកប្រែសេចក្តីព្រាង AHRD ទៅជាភាសាជាតិរបស់ខ្លួន និងភាសាតាមតំបន់ផ្សេងៗទៀតនៃប្រទេសអាស៊ានដើម្បីលើកទឹកចិត្តអោយមានការចូលរួមកាន់តែទូលំទូលាយពីសាធារណៈជន នៅក្នុងតំបន់។ និង
- ពាក់ព័ន្ធនឹងទស្សនៈវិស័យអំពីសិទ្ធិមនុស្សរបស់ស្ត្រី
  - AHRD ផ្តល់លទ្ធភាពអោយស្ត្រីទទួលបានយុត្តិធម៌នៅក្នុងតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍
  - រដ្ឋាភិបាលអាស៊ានចាត់គ្រប់វិធានការសមស្របទាំងអស់ដើម្បីកែសម្រួល ឬលុបចោល ច្បាប់ បទប្បញ្ញត្តិ វប្បធម៌ និងទម្លាប់ទាំងឡាយដែលដាក់កម្រិតស្ត្រីមិនអោយប្រើប្រាស់ សេរីភាព និងសិទ្ធិមូលដ្ឋានរបស់ខ្លួន
  - ទស្សនៈវិស័យអំពីសិទ្ធិមនុស្សរបស់ស្ត្រី ដែលបានឆ្លុះបញ្ចាំងនៅក្នុង CEDAW និង សេចក្តីប្រកាសទីក្រុងវីយែន និងកម្មវិធីសកម្មភាព ត្រូវតែរួមបញ្ចូលទៅក្នុង AHRD

- ពុំមានការកាត់បន្ថយសិទ្ធិនៅក្នុង AHRD និងគ្មានការដាក់បញ្ចូលខស្តីពី "សីលធម៌ និងគុណតម្លៃនៃសីលធម៌ ឬគុណតម្លៃប្រពៃណី" ដែលប្រើប្រាស់ដើម្បីកាត់បន្ថយសិទ្ធិ ។ និង
- ដំណើរការធ្វើសេចក្តីព្រាង AHRD ត្រូវតែមានការពិគ្រោះយោបល់ជាសាធារណៈ និង ត្រូវតែមានការចូលរួមពីស្ត្រី។

ប្រជាធិបតេយ្យ និងការបោះឆ្នោត

បញ្ហាប្រឈមសំខាន់ៗចំពោះការសម្រេចអោយបាននូវក្របខ័ណ្ឌប្រជាធិបតេយ្យរួមមាន៖ ប្រព័ន្ធបោះឆ្នោត ជាពិសេស រូបមន្តបែងចែកអសនៈ រដ្ឋបាលបោះឆ្នោត ដំណោះស្រាយវិវាទបោះឆ្នោត ការចុះឈ្មោះអ្នកបោះឆ្នោត យុត្តិធម៌ការបោះឆ្នោត សង្កេតការណ៍បោះឆ្នោត សមភាពបោះឆ្នោត និងសមភាពយេនឌ័រ លទ្ធចូលរួមដោយស្មើភាពសម្រាប់ជនពិការ និងជនងាយរងគ្រោះដទៃផ្សេងទៀត ការផ្តល់ហិរញ្ញប្បទានដល់គណៈបក្ស និងយុទ្ធនាការឃោសនាបោះឆ្នោត ការប្រកាសដោយតម្លាភាពអំពីទ្រព្យសម្បត្តិរបស់អ្នកនយោបាយ ការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយដោយស្មើភាព និងសមធម៌ យោធា នគរបាល និងអព្យាក្រិតភាពមន្ត្រីរាជការ ការប្រើប្រាស់ធនធានរបស់ រដ្ឋ ជម្លោះពាក់ព័ន្ធការបោះឆ្នោត និងការប្រើប្រាស់បច្ចេកវិទ្យានៅក្នុងការបោះឆ្នោត។

ដោយពិចារណាទៅផែនការអាស៊ានដើម្បីប្រជាធិបតេយ្យ និងការបោះឆ្នោតដោយសេរី និងយុត្តិធម៌ដែលបង្កើតឡើងដោយបណ្តាញដើម្បីការបោះឆ្នោតដោយសេរី (ANFREL) និងសេចក្តីប្រកាសទីក្រុងហ្សាកាតាស្តីពីសហគមន៍បោះឆ្នោតដែលគាំទ្រដោយវេទិកាអង្គភាពគ្រប់គ្រងការបោះឆ្នោតអាស៊ាន យើងសូមផ្តល់មតិដល់ អាស៊ាន និង/ឬរដ្ឋសមាជិករបស់ខ្លួន ដែលមិនទាន់បានអនុវត្តកិច្ចការនេះ៖

- ផ្តល់សច្ចាប័នដល់អនុសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិស៊ីវិល និងនយោបាយ
- ចូលរួមសហភាពសភាអន្តរជាតិ (IPU) និងគោរពតាមបទដ្ឋានរបស់ IPU ដើម្បីរៀបចំការបោះឆ្នោតដោយសេរី និងយុត្តិធម៌

អាស៊ាន និង/ឬរដ្ឋសមាជិករបស់ខ្លួនត្រូវ៖

- ដាក់បញ្ចូលសេចក្តីប្រកាសជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្សទៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌជាតិនៃរដ្ឋសមាជិក នីមួយៗ ដើម្បីបង្កើតបរិយាកាសសម្រាប់ការបោះឆ្នោតដោយសេរី និងយុត្តិធម៌
- បង្កើតអង្គភាពបោះឆ្នោតឯករាជ្យដើម្បីធានាបរិយាកាសអព្យាក្រិត្យ និងយល់ពីគោលដៅសម្រាប់រៀបចំការបោះឆ្នោតដោយសេរី និងយុត្តិធម៌

- បន្តប្រយុទ្ធប្រឆាំងអនក្ខរភាព និងដាក់អោយប្រើប្រាស់កម្មវិធីជាក់លាក់ស្តីពីនយោបាយ និង សិទ្ធិមនុស្សនៅក្នុងប្រព័ន្ធអប់រំដើម្បីបង្កើតការយល់ដឹងរបស់ពលរដ្ឋអំពីសិទ្ធិរបស់ខ្លួននៅក្នុង ការចូលរួមក្នុងលទ្ធិប្រជាធិបតេយ្យ

អាស៊ាន និង/ឬរដ្ឋសមាជិករបស់ខ្លួន សង្គមស៊ីវិល និងគណៈបក្សនយោបាយត្រូវ៖

- រៀនសូត្របទពិសោធន៍ពីគ្នាទៅវិញទៅមកនៅក្នុងរៀបចំការបោះឆ្នោតដោយសេរី និងយុត្តិធម៌

ការកសាងសន្តិភាព

បណ្តាប្រទេសជាច្រើននៅក្នុងតំបន់អាស៊ានមានប្រវត្តិស្ថិតក្រោមអាណានិគមន៍បរទេស និងជម្លោះប្រដាប់អាវុធ ទាំងខាងក្នុង និងខាងក្រៅ។ នៅពេលទទួលបានឯករាជ្យ និងសន្តិភាព បណ្តាប្រទេសអាស៊ានបានព្យាយាម កសាងអត្តសញ្ញាណ និងរចនាសម្ព័ន្ធសង្គម និងនយោបាយរបស់ខ្លួន ប៉ុន្តែ កិច្ចការនេះតែងតែអមដោយភាពតាន តឹងផ្ទៃក្នុង អន្តរគមន៍ពីខាងក្រៅ និងរបបកៀបសង្កត់។ នៅក្នុងបណ្តាប្រទេសជាច្រើន អំពើហិង្សា និងជម្លោះ ផ្ទៃក្នុងបន្តរហូតមកដល់សព្វថ្ងៃ។ ទោះបីជារដ្ឋអាស៊ានបានប្តេជ្ញារក្សាប្រជាធិបតេយ្យ និងដំណោះស្រាយជម្លោះ ដោយសន្តិវិធី ប្រជាជនអាស៊ានមានបទពិសោធន៍ខុសៗគ្នានៅក្នុងការកសាងសន្តិភាពនៅក្នុងប្រទេសនីមួយៗ។

យើងសូមផ្តល់មតិដល់ អាស៊ាន និង/ឬរដ្ឋសមាជិករបស់ខ្លួនអោយ៖

- បង្កើតប្រវត្តិនៃការផ្តោតលើប្រជាជន នៃតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍ ដោយមានការចូលរួមយ៉ាង ផុសផុលពីសំណាក់ប្រជាជន
- ធ្វើអោយសម្រេចនូវកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងខ្លាំងក្លាលើប្រជាធិបតេយ្យភាវូបនីយកម្ម ការកសាង សន្តិភាព និងការបញ្ចប់ជម្លោះដោយមានការចូលរួមយ៉ាងផុលផុសពីសំណាក់ប្រជាជននៅក្នុង ដំណើរការទាំងមូល
- លើកកម្ពស់ការយោគយល់គ្នាក្នុងចំណោមប្រជាជន និងផ្តល់ការបើកទូលាយសម្រាប់ការផ្លាស់ ប្តូរយោបល់រវាងប្រជាជន និងប្រជាជន និងកិច្ចពិភាក្សាសន្តិភាពនៅគ្រប់ពេលវេលាទាំងអស់
- បង្កើត និងគាំទ្រយ៉ាងពេញទំហឹងចំពោះស្ថាប័នអាស៊ានសម្រាប់ការផ្សះផ្សារសន្តិភាពដែល ដឹកនាំដោយប្រជាជនសុទ្ធសាធ
- យោគយល់ និងបើកទូលាយជាងមុន ព្រមទាំងដោះស្រាយរាល់បញ្ហាទាំងអស់ដោយសន្តិវិធី ពាក់ព័ន្ធជម្លោះព្រំដែនទាំងអស់
- បញ្ចូល “សិទ្ធិទទួលបានសន្តិភាព” ទៅក្នុងសេចក្តីប្រកាសរបស់អាស៊ានស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស។
- បែងចែកធនធានដោយសប្បុរសសម្រាប់ការអប់រំសន្តិភាពនៅគ្រប់កម្រិត និងគ្រប់ប្រភេទនៃ ការអប់រំ

- ពិចារណាការបញ្ចូលប្រទេសទីម័រជាសមាជិកអាស៊ាននៅឆ្នាំ២០១២
- យន្តការអាស៊ានចំពោះស្ថានភាពជម្លោះនៅក្នុងតំបន់អាស៊ីអាគ្នេយ៍
- ឆ្នាំ២០១៣ ជាឆ្នាំពិនិត្យលើកទីមួយលើធម្មនុញ្ញអាស៊ាន រយៈពេលប្រាំឆ្នាំបន្ទាប់ពីអនុម័ត ប៉ុន្តែនៅឆ្នាំ២០១២ រដ្ឋអាស៊ានបួនក្នុងចំណោមដប់ រួមមានប្រទេសថៃ និងភូមា/មីយ៉ាន់ម៉ា ជួបប្រទះនូវជម្លោះប្រដាប់អាវុធផ្ទៃក្នុង
- អាស៊ានមានលិខិតូបករ និងយន្តការជាច្រើនដែលអាចប្រើប្រាស់ដើម្បីដោះស្រាយស្ថានភាព ជម្លោះដូចជាកិច្ចព្រមព្រៀងកោះបាលី II ឆ្នាំ២០១៣ ធម្មនុញ្ញអាស៊ាន ព្រមទាំងសរសស្តម្ភអាស៊ានទាំងបីផងដែរ។ ដោយសារនឹងមានការពិនិត្យលើធម្មនុញ្ញអាស៊ាន នោះគឺជាពេលសមស្របដែលត្រូវវាយតម្លៃថាតើយន្តការបច្ចុប្បន្នបានឆ្លើយតបចំពោះជម្លោះនៅក្នុងតំបន់បានកម្រិតណា នៅមុនពេលស្នើអោយមានយន្តការ និងលិខិតូបករថ្មី។

យើងសូមផ្តល់មតិដល់ អាស៊ាន និង/ឬ រដ្ឋសមាជិករបស់ខ្លួនអោយ៖

- ប្រកាន់ខ្ជាប់ចំពោះច្បាប់អន្តរជាតិ និងបញ្ឈប់ការប្រើប្រាស់កម្លាំងប្រដាប់អាវុធដើម្បីដោះស្រាយជម្លោះរបស់ខ្លួន
- ធានាអោយមានអាស៊ានឯករាជ្យ អធិបតេយ្យភាព យុត្តិធម៌ ប្រជាធិបតេយ្យ និងសន្តិភាព
- ពិនិត្យលើគ្រប់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការ ឬកិច្ចព្រមព្រៀងផ្នែកយោធាទាំងអស់ជាមួយសហរដ្ឋអាមេរិក
- ដោះស្រាយបញ្ហាមូលដ្ឋាន និងមូលដ្ឋានគ្រឹះ ដូចជាភាពក្រីក្រ ការរំលោភសិទ្ធិមនុស្ស ការបង្ក្រាបយោធានិយមដែលជាមូលហេតុនៃជម្លោះប្រដាប់អាវុធផ្ទៃក្នុងនៅក្នុងតំបន់អាស៊ាន
- ធានាការការពារប្រជាជន ស្ត្រី និងកុមារពីជម្លោះយោធា
- លើកកម្ពស់ការយល់ដឹងពីសិទ្ធិមនុស្ស និងអនុសញ្ញារបស់អង្គការសហប្រជាជាតិក្នុងចំណោមទីភ្នាក់ងាររដ្ឋាភិបាល
- បង្កើតក្រុមប្រឹក្សាផ្សះផ្សារ និងស្ថាប័នមជ្ឈិតកម្មដើម្បីដោះស្រាយជម្លោះរវាងបណ្តារដ្ឋអាស៊ាន
- ពិនិត្យមើលជាបន្ទាន់លើស្ថានភាពស្ត្រីនៅក្នុងតំបន់រងគ្រោះដោយសារជម្លោះ ជាពិសេស អំពើហិង្សាយេនឌ័រ និងផ្លូវភេទដែលបានប្រព្រឹត្តនៅក្នុងសហគមន៍ជនជាតិភាគតិច ដូចនៅក្នុងករណីប្រទេសភូមា/មីយ៉ាន់ម៉ា

យើងសូមផ្តល់មតិអោយគណៈកម្មការអាស៊ានលើកកម្ពស់ និងការពារសិទ្ធិស្ត្រី និងកុមារ (ACWC)៖

- សម្របសម្រួលការបញ្ជ្រាប CEDAW និង UNSCR 1325 ក្នុងចំណោមរដ្ឋអាស៊ាន
- រៀបចំការបណ្តុះបណ្តាលផ្តោតលើយេនឌ័រសម្រាប់មន្ត្រី និងសមាជិកបុគ្គលិកនៃនាយកដ្ឋាន គណៈកម្មការ វិទ្យាស្ថាន និងក្រុមប្រឹក្សាអាស៊ានទាំងអស់ លេខាធិការដ្ឋាន ព្រមទាំងការអង្គភាពបណ្តុះបណ្តាលផ្សេងៗទៀតផងដែរ។
- ចេញអនុស្សរណៈដល់រដ្ឋាភិបាលអាស៊ានទាំងអស់ដើម្បីអនុវត្តបទប្បញ្ញត្តិនៃ UNSCR 1325 និងជំរុញរដ្ឋាភិបាលអោយបង្កើតផែនការសកម្មភាពជាតិ
- ដាក់បញ្ចូលទៅក្នុងផែនការការងាររបស់ខ្លួននូវរបៀបវារៈស្តីពីស្ត្រី សន្តិភាព និងសន្តិសុខ ព្រមទាំងអញ្ជើញអង្គការសង្គមស៊ីវិលអោយចូលរួមនៅក្នុងការបង្កើត អនុវត្ត តាមដាន និង វាយតម្លៃផែនការការងារស្តីពីស្ត្រី សន្តិភាព និងសន្តិសុខ
- ធានាវត្តមាន និងតួនាទីសកម្មរបស់ស្ត្រី និងអង្គការសន្តិភាពនៅក្នុងការពិគ្រោះ និងកិច្ចប្រជុំពិភាក្សាជាកាលិករបស់ ACWC ។

ចប់

JOINT STATEMENT OF THE 2012 ASEAN CIVIL SOCIETY CONFERENCE / ASEAN PEOPLES' FORUM

31 March 2012
Phnom Penh, Cambodia

Preamble

We, more than 1,200 delegates representing various civil society organizations and movements of workers from rural and urban sectors as well as the migrant sector, peasants and farmers, women, children, youth, the elderly, persons with disabilities, urban poor, Indigenous Peoples, victims of human rights violations, domestic workers, lesbian gay transgender/transsexual intersex and queer (LGBTIQ) people, human rights defenders and other groups, gathered together in Phnom Penh for the 2012 ASEAN Civil Society Conference / Peoples' Forum (ACSC/APF) on 29-31 March 2012, to discuss issues under the theme "Transforming ASEAN into a People Centered Community".

We reaffirm our commitment to ensure that ASEAN upholds the fundamental principles of democracy, rule of law, human rights and dignity, good governance, the best interests of the child, meaningful, substantive and inclusive people's participation and sustainable development in the pursuit of economic, social, gender and ecological justice and development so as to bring peace and prosperity to the ASEAN region.

We express serious concerns over the fact that since 2005, the ASEAN Civil Society Conference has been submitting extensive recommendations to ASEAN leaders and that not much progress has been made. Therefore, we reiterate our recommendations from the 2011 Forum and call on the ASEAN leaders to take positive actions promptly to implement them.

We reiterate that the people's participation and a truly people-centered ASEAN is an essential part of the ASEAN community building. The growing awareness of ASEAN and its meetings and institutions by the region's people is encouraging. However, we note with deep disappointment that during the ACSC/APF unacceptable restrictions were imposed on participants' human rights to freedom of expression and assembly. Certain participants were actively discouraged from attending the ACSC/APF, and workshops on land rights and on Burma/Myanmar were not allowed to take place.

We urge ASEAN leaders to ensure people's participation and a people-centered ASEAN during 2012, as well as in Brunei in 2013 and Burma/Myanmar in 2014.

We deeply appreciate and commend the efforts of the organizers of the ACSC/APF in Cambodia who ensured a robust and independent ACSC/APF and present this statement of key issues and recommendations to the 20th ASEAN Summit in Cambodia.

1. ECONOMIC AND ENVIRONMENT

Land Rights

Many land deals gravely violate human rights, ignoring adverse impacts on society, local economies and the environment. In most cases, people who live on or make a living from that land are not consulted, treated fairly or properly compensated.

Many land deals involve forced evictions, destruction of livelihoods, and conflicts between locals and investors, some of which have continued for years. In the rush for land by local powerful elites and foreign investors, many families, and sometimes whole communities, are losing their homes and the land they rely on to grow enough food to eat and make a living.

In addition to losing their land and livelihoods, members of affected communities who struggle to protect their homes and livelihoods continue to face court cases filed by powerful investors. Government authorities and judicial systems often fail to protect the interest of the people, working instead in favour of powerful investors.

We urge ASEAN and/or its member states:

- Immediately end land grabs, forced evictions and violence against their people who are exercising their basic human rights to their land, homes and livelihoods;
- Speed up the process to improve tenure security for citizens and must prioritize protecting the land and livelihoods of their own citizens, rather than pandering to investors;
- Respect all existing land use rights, irrespective of whether or not legal titles or formal ownership rights exist. This includes lands owned and managed by community, and lands owned by indigenous people or others who have been farming and living on the land for generations but do not have legal documents confirming ownership;
- Solve land disputes between local communities and powerful investors urgently and fairly;
- Ensure that infrastructure, including education and healthcare facilities and job opportunities is in place before sending people to new locations.

Climate change – impact on Indigenous Peoples and forest dependent communities

People in ASEAN, especially forest dependent and indigenous communities, women and children are directly, significantly and adversely impacted by climate change. ASEAN governments are beginning to engage actively in the international negotiations for the promotion of the Reducing Emissions from Deforestation and forest Degradation (REDD+ mechanism as incentive for conservation and sustainable management of the forest and biodiversity. However, this process would be counterproductive if it excludes indigenous communities and forest dependent in the REDD+ decision-making at all levels. Moreover, REDD+ as applied in some ASEAN countries is marred by governance problems including corruption, cronyism and human rights violations, including by the military.

Other risks include failure to adequately safeguard the right of Indigenous People to free prior and informed consent (FPIC), secure tenure and livelihood Insufficient information at the local level and limited capacity and awareness about the REDD+ mechanism.

We recommend that ASEAN and/or its member states:

- Honour their duty to serve the interest of their peoples affected by REDD+, which includes the protection of community forests, traditionally-owned land, forests and natural resources;

- Provide an opportunity and support to civil society organizations to fully engage in the consultation, decision- making and implementation of the REDD+ process;
- Seriously address the drivers of deforestation and forest degradation through policy studies and associated reforms and represent the interest of their citizenry in the UN Framework Convention on Climate Change (UNFCCC) negotiations;
- Respect, protect and fulfil the rights of affected Indigenous Peoples, including through applying the UN Declaration on the Rights of Indigenous Peoples (UNDRIP), in particular the right of IPs to free, prior and informed consent, empowering IPs to manage their spirit forests and customary land as well as to continue practicing indigenous natural resource management system;
- Ensure clarity in benefit sharing mechanisms in climate change adaptation and mitigation;
- Include gender safeguards in any environmental and climate related policies and schemes at national and regional levels;
- Stop all evictions without FPIC;
- Engage in national and regional consultations with effective and active participation of multi stakeholders including affected communities and CSOs;
- Strengthen the existing strategy and policy on disaster risk reduction.

Rivers and Hydropower

Existing and proposed large scale hydropower dams on the Mekong River, the Sesan River and other Mekong tributaries pose a major threat to the people's livelihood and the ecosystem of the Mekong basin and the Mekong River from the upstream to the delta.

Apart from the hydropower dams, the communities along Mekong and Sesan Rivers also included the problem of flood, drought, and impacts from climate change, resettlement, illegal fishing, hunting, logging, Economic Land Concession, Mining, and population growth. All the problems affected directly to the people livelihood, especially on food security.

We recommend that ASEAN and/or its member states:

- Cancel the Thailand and Laos PDR Xayaburi Dam and delay the Lower Sesan 2 dam pending further studies and more consultation with local communities;
- The Mekong River Commission should adopt and implement its own findings and recommendations through Strategic Environment Assessment (SEA) reports;
- Provide correct and accessible information on any hydropower projects, so that people can review and monitor them
- Ensure fair reparations for communities affected by existing dams, including providing agricultural land;
- ASEAN should play a role in promoting alternative solutions for Mekong hydropower projects and sustainable development and prosperity.

Extractive industries

The extractive industries development, such as oil, coal and other minerals, has contributed to the economic growth of the ASEAN region. However, development has also caused harm to the environment and has taken a toll on human rights. Poor resource management, the limited capacity to govern this sector and the issue of corruption involving in each process of extractive industries development are sources of major concern.

We recommend that ASEAN and/or its member states:

- Ensure, for any large scale development project, quality studies, correct information, public consultation process, and due diligence, especially with affected communities before making decision on development project in the most transparent and accountable manner;
- Establish an ASEAN framework on Extractive Industries and adopt the Extractive Industries Transparency Initiative (EITI), as effective regional mechanisms for corporate accountability, whereby corporate actors are held to answer for abuses wherever they operate;
- Develop multi-stakeholder mechanisms to promote good governance and transparency in Extractive Industries and the Natural Resources Management;
- Prioritise the promotion sustainable livelihoods over unsustainable, irresponsible and abusive business practices.

Loss of forest and agricultural land to monoculture plantations.

The continuing expansion of monoculture plantations in ASEAN countries - such as plantations of eucalyptus, rubber, palm oil, jatropha, and sugar cane has been accompanied by forced evictions, often carried out using extreme violence, resulting in individuals and families being permanently removed from their homes and lands without appropriate measures of protection. Among other dire results have been severe degradation of the environment, further marginalization of the rural poor and loss of traditional livelihood and opportunities for employment, replaced, if at all, by poorly paid and unsteady work with poor labor standards.

We recommend that ASEAN and/or its member states:

- Stop forced evictions in the interests of large-scale agriculture;
- In all cases where development projects will result in dispossession, international human rights standards should be fully observed. Affected communities should be fairly compensated, including by ensuring access to agricultural land
- Ensure sufficient budgets for sustainable agriculture and develop policies and programs to support small-scale farmers - women, men and young persons. In particular ensue access to land, waters and seed, provide support to organic farming, cooperative marketing, access to affordable credit, infrastructure, agricultural extension and meaningful participation of small-scale farmers in decision-making processes towards ensuring food and nutrition security;
- Ensure that all agriculture development programs and policies are gender sensitive and gender responsive;
- Extend technical assistance to improve competitiveness of small-scale farmers through sharing and learning exchanges on sustainable farming technologies, the establishment of an ASEAN Farmers' Bank and ASEAN Small-scale Farmers' Council to ensure institutionalized participation in ASEAN processes;
- Install monitoring mechanisms to hold transnational corporations accountable for their role with respect to large-scale food and agro-fuel production, toxic chemicals, land grabbing and the displacement of food crops including provision of guidelines for ASEAN governments on how to strengthen coherence between national and global food policies;
- Ratify and implement international treaties and provisions pertaining to natural resource management and agriculture, such as the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, which provides for the right to adequate food and to a decent living, which in the case of small-scale farmers includes the right to seeds and land.

Labour trends and development

Many workers in ASEAN are deprived of their right to establish and join trade unions, and those who do suffer discrimination. Workers often work in harsh and dangerous conditions without proper safety systems, are paid low wages and work long hours. Human trafficking and exploitation of labour are widespread throughout the region. Neither ASEAN instruments nor domestic laws are sufficient to protect workers' rights .

We recommend that ASEAN and/or its member states:

- Create room for trade unions to be represented and to participate in ASEAN decision making processes relevant to the rights of workers;
- Ensure that all workers enjoy a safe and healthy working environment;
- Ensure that the human rights of all workers without discrimination are respected, protected and fulfilled, in particular their rights to establish or join trade unions and wages that can provide a decent living for every worker and his or her family;
- State should ratify the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights and relevant ILO conventions protecting the rights of workers. These instruments should be incorporated into national laws and fully implemented in practice.

ASEAN Economic Integration of 2015 and the Greater Mekong Sub-region

The countries of the Mekong region include some of the poorest and most recently developing countries in ASEAN. Transient factories are moving around the region to find the cheapest labour, lowest labour protections and highest incentives. Recently, Myanmar has become the most attractive production base for businesses who are forever "racing to the bottom," ignoring – or actually exploiting - the fact that the country offers few and grossly inadequate mechanisms to secure workers' rights. This trend could suppress wages and labour standards in the whole region.

We recommend that ASEAN and/or its member states, in particular those in the Mekong sub-region to:

- Develop enforceable regional codes of conducts or ethical business principles;
- Establish a standard regional system for calculating minimum living wages, to be revised annually;
- Standardize working conditions regionally;
- Make skills training accessible to all workers, particularly lower-skilled ones;
- Establish a regional system to protect workers' rights to unionization and collective bargaining;
- Uphold workers' right to justice by reforming judicial systems and increasing transparency;
- Expand the key elements of the ASEAN free flow of skilled labour to include other workers; and
- Work towards the establishment of a regional system for protecting labour rights as provided in ILO and human rights treaties, including an ASEAN labour court.

2. SOCIAL AND CULTURAL

LGBTIQ rights

Across the ASEAN region, Lesbian, Gay, Bisexual, Transgender/Transexual, Intersex and Queer (LGBTIQ) persons are either treated as second class citizens, criminals, are seen as deviants, and in some cases are not even recognized as human beings. They are made to lead dual lives and be ashamed of themselves or for who they are. Discrimination and violence come not only from their families, friends, communities, and employers but also from state institutions such as state actors, especially police and religious authorities.

We recommend that ASEAN and/or its member states:

- Include sexual orientation and gender identity (SOGI) provision into the ASEAN Human Rights Declaration – specifically inclusion of reference to 'gender identity' and 'sexual orientation' within Article 2;
- Immediately repeal laws that directly and indirectly criminalize SOGI, recognize LGBTIQ rights as human rights, and harmonize national laws, policies and practices with the Yogyakarta Principles;
- Adopt a common Anti-discrimination Law;
- Strengthen national level mechanisms and review existing regional human rights mechanisms (e.g. AICHR, ACWC) to include the promotion and protection of the equal rights of all people regardless of SOGI with the active engagement of the LGBTIQ community; and
- Depathologize transexuality in order to promote psychosocial well-being of people of diverse SOGI in accordance with World Health Organization (WHO) standards.

Indigenous Peoples

Indigenous Peoples and their children share common historical injustices of marginalization, exclusion, discrimination and forced assimilation. They have distinct identities, self-governance, traditional livelihoods and resource management systems as well as their own socio-cultural institutions in the midst of mainstream political, cultural and economic systems and legal frameworks. Indigenous Peoples, including children, continue to suffer from the imposition of government and corporate projects on their ancestral domain without respecting the right to free prior and informed consent. In some countries they are denied recognition of their identities as distinct peoples with collective rights, including their right to citizenship, which excludes them from receiving adequate social services from the government.

We recommend that ASEAN and/or its member states:

- Recognize Indigenous Peoples as distinct peoples with collective rights;
- Recognise the rights of Indigenous Peoples to free prior and informed consent in relation to the planning, design and implementation of programmes and projects they may affect them;
- Urge ASEAN member states to adopt the UN Declaration on the Rights of Indigenous Peoples and strictly implement relevant provisions of the Convention on the Rights of the Child; and
- Designate an Indigenous Peoples focal person within the ASEAN Intergovernmental Commission on Human Rights (AICHR) and establish a working group on Indigenous Peoples for the respect, promotion and protection of Indigenous Peoples and their children's rights within ASEAN.

Migrant workers
Migrant workers often come from poor communities; they are poorly educated and are not given preparation orientation on their work, the culture of the country where they will work and their contracts. As a result there are a lot of cases of abuse and become victims of human trafficking syndicates and employment agencies take advantage of them.

Migrant workers often face problems obtaining or maintaining recognition. Hosts countries offer very limited services for migrant workers such as education, health, integration and re-integration training. Those services available are often only for documented migrant workers but do not extend to their families.

Neither applicable national laws nor international standards protecting the rights of migrant workers and their families are properly applied leaving them exposed to abuse including violence and exploitation by law enforcement officers and employers.
Informal and undocumented migrant workers are even more exposed to abuse and exploitation and constantly exposed to the risk of arrest and deportation.

Women migrant workers, especially domestic workers, are exposed to gender-based violence including sexual abuse and as domestic workers are very rarely recognized as workers: they are therefore not protected under most national laws.

We recommend that ASEAN and/or its member states:

- Ensure access to justice and protective mechanisms for migrant workers regardless of status;
- Provide social services, training and integration programs for migrant workers and their families regardless of status;
- Ratify the UN Convention on The Rights of The Migrant Workers and Their Families and the ILO Convention 189 Decent Work for Domestic Workers and; and reform national laws and policies to recognise domestic work as work and to protect their rights under labour laws;
- Ensure that the ASEAN Economic Integration in 2015 Plan provides for the rights of all migrant workers - formal, informal and undocumented - and in particular recognizes informal and undocumented migrant workers;
- Develop a legally binding ASEAN instrument which would cover all migrant workers, without exception, and comply with international standards;
- Train/educate employers on the rights of migrant workers and relevant labour laws. Employers must not employ children;
- Develop mechanisms which provide access to justice for migrant workers in transit including interpretation services, legal assistance, temporary shelters and the right of migrants to stay and work during legal process;
- Remove all practices of mandatory health testing, including for HIV, and deporting migrant workers based on health status;
- Develop social security systems which include migrants;
- Uphold migrant workers' rights to decent work, including the rights to change employers, just wages, maternity leave, and rest days;
- Work towards the abolition of exploitative labour outsourcing companies, recruitment agencies and labour suppliers;

- Provide equal and adequate access to health care for migrant workers and their families;
- Promote and protect migrant workers' rights to mobility and freedom of movement;
- Ensure migrant workers can organize and have freedom of association and collective bargaining;
- Ensure the ASEAN instrument on the protection and promotion of the rights of migrant workers integrates women migrant workers and their families;
- Ensure women's livelihood options at home and abroad, thereby generating choices in employment;
- Remove all mandatory pregnancy testing and immediately call a halt to the practice of terminating employment contracts and deporting women migrant workers based on pregnancy status; and
- Encourage member countries to enforce strictly policies relevant to the just issuance of Identity Card and observant of the right age for migration and work.

Other migrant issues

Marriage migrants, asylum seekers, refugees and their families do not enjoy the rights as other citizens in the hosts countries neither do they have protection or recognition of their country of origin. There are also issues on the citizenship and recognition of migrants such as undocumented migrants.

We recommend that ASEAN and/or its member states:

- Ensure the right to citizenship, including undocumented migrants, especially for marriage migrants and refugees;
- Provide for the rights of marriage migrants, including the right to acquire citizenship, under the ASEAN Economic Integration in 2015 plan;
- Ensure rights based and secure migration to facilitate movement of people and guarantee the human rights of individuals;
- In the context of refugees, facilitate humanitarian response to States with protracted conflicts (i.e. Kachin State, Burma); and
- Develop mechanisms which provide access to justice for migrants in transit including interpretation services, legal assistance, temporary shelters and the right of migrants to stay and work during legal process.

Child rights

Children's issues and concerns are not being prioritized and given due consideration by ASEAN. The absence of child protection legislation in many countries are coupled with the increasing social acceptance of certain forms of violence such as corporal punishment. Children in the region face issues such as violence, discrimination, lack of access to justice and protective mechanisms for child victims of human rights violations. There is also an absence of effective participation mechanisms for children in the ACWC. Children are also affected invariably during disasters and their specific needs and protection are not being met.

We recommend that ASEAN and/or its member states:

- Ensure that laws aimed at protecting and promoting the rights of children are strictly enforced;
- Establish, or in some cases, enhance the mandate of existing disaster response mechanisms to address the rights of children;
- Establish a mechanism and process that guarantees meaningful participation of children

in addition to the ASEAN Children's Forum that is accessible to marginalized groups of children and is informed by and follows accepted guidelines;

- Provide emergency relief to ASEAN member countries during flood disaster and integrate the knowledge on emergency relief and preparedness for children in their school curriculum and through media;
- Provide adequate resources so that children from different backgrounds could exercise their rights without discrimination;
- Develop ASEAN Action Plan for Children with allocating adequate budget for implementation;
- Ratify the 3rd Optional Protocol of the UN Convention on the Rights of the Child on Communication procedures and develop ASEAN independent complaint mechanism based on Child rights principles;
- Develop a child friendly feedback mechanism to receive and respond to recommendation of and disseminate to children;
- Increase budget for supporting children's activities and initiatives; and
- Enforce persons with disabilities laws mainly with children in mental and intellectual disability.

Youth

Youth confront issues of insufficient qualified teaching staff, poor education facilities, unequal education opportunities for key populations, vulnerable and marginalized groups, and lack of programs that cater to the career wants of the youth; limited and restricted space for freedom of expression and meaningful participation among youth; conflict and violence; immense inadequacy of information related to sexual and reproductive health and rights and sexuality comprehensive information of young people's sexuality available to youth.

We recommend that ASEAN and/or its member states:

- Establish regional minimum education standards (at least 20% national budget allocation on education) which ensure the full implementation of "Education for All";
- Establish and implement a rights-based legal framework and mechanism on the protection of youth specifically young local and migrant workers and political youth individuals, groups and movements;
- Fully integrate peace learning modules (crafted with meaningful participation of the youth) in all levels of education;
- Acknowledge and prioritize the universality of young people's sexual and reproductive health and rights (SRHR) as human rights especially in addressing our sexual diversity and gender identity;
- Establish an environmental fund for natural disaster to address the needs of children and youth affected by natural and human-made calamities; and
- Fully recognize all regional and national efforts of the children and youth through the ASEAN Youth Media and Monitoring teams in responding and evaluating their issues at all levels.

Right to quality education

In 2009 in South East Asia & the Pacific the ratio of youth to adult unemployment was 5:1 -- the worst in the world.

We recommend that ASEAN and/or its member states:

- Fully implement Education For All Goal 3, ensuring that enough resources are allocated for non-formal education and training and life skills, especially for the poor, youth, children, women migrant work and internally displaced people;
- Ensure that the teaching profession is given more value and this is reflected in their salaries and incentives by developing a salary scale minimum standard for teachers;
- Address education standards and improve curriculum in ways that are relevant, scientific, meaningful and gender-responsive;
    - Address issues relating to gender equality in education, with a focus on boys and girls' aspirations, relevance of education in disadvantaged communities, remote, rural and mountainous areas and ethnolinguistic minorities;
    - Introduce gender issues in early childhood care and development, including fathers' involvement in early childhood care, and for gender-responsive early childhood care for migrants and stateless children;
- Address the issue of underperformance of children based on gender analysis;
- Implement policies to enhance household perceptions of the value of daughters and expand opportunities for young women. Support systems for women participation must be integrated in literacy programmes;
- Develop and implement a child-friendly school standard based on children's rights principles;
- Integrate life skills education for youth, indigenous, and disability youth; and
- Increase government funding for non-formal education.

Female Sexual and reproductive health and rights
Women and girls are often subjected to multiple forms of discrimination in their day-to-day lives. Laws, policies and practices deny them an equal status in society and control over their lives, bodies and well-being. One form of such discrimination is the denial of their sexual and reproductive health and rights (SRHR). This is manifested by the large number of preventable maternal deaths and injury suffered by women and girls, among others. HIV-related causes contributed to at least 20% of maternal deaths.

An estimated 1.27 million of young people aged 15 – 24 years in the region are infected with HIV. Around 75% of all HIV infections involve drug users, men having sex with men and sex workers as well as those who buy sex and subsequently put their partners at risk. People who do not engage in high risk sex, especially women homemakers, should also be considered a vulnerable group.

Women and girls have the right to the highest attainable standard of health. They have the right to determine whether and when they become pregnant, but they are often denied access to family planning, contraception and information and the ability to exercise control over their own bodies. However, access to health services, including the information on sexual and reproductive health is still denied based on legal, economic and social grounds.

We recommend that ASEAN and/or its member states:

- Integrate SRHR into the ASEAN Human Rights Declaration;
- Fully implement ICPD Programme of Action, in particular the SRHR, as well as the MDG 5 and MDG 6 commitments;
- Ensure access to sexual and reproductive healthcare taking into account a human rights approach;
- Address unsafe abortion, maternal mortality and teenage pregnancies as public health and

human rights issues;

- Put SRHR at the centre of HIV programmes in order to respond more effectively to the HIV epidemic;
- Ensure equitable and affordable access to contraception, safe and legal abortion, skilled maternity and newborn care including access and referral to pregnancy and delivery complications; prevention, diagnosis, treatment and care of HIV and AIDS and all other sexually transmitted infections, including in humanitarian crisis;
- Ensure maternity protection for both formal and informal sector workers;
- Provide a comprehensive set of integrated sexuality education that includes access to reproductive and sexual health information and counseling;
- Ensure SRHR and HIV services are provided to everyone, taking into account the different needs and realities of varied age groups, sexual orientation and gender identities in the population including the elderly; and
- Remove barriers to women and girls' SRHR, which put their lives and wellbeing at risk, and repeal discriminatory laws, policies and practices.

Youth sexual reproductive health

There is indeed an immense gap on the comprehensive information of young people's sexuality, a key factor in enabling young people to make informed choices to enjoying the highest attainable quality of life.

We recommend that ASEAN and/or its member states:

- Acknowledge and prioritize the universality of young people's sexual and reproductive health and rights (SRHR) as human rights especially in addressing sexual diversity and gender identity;
- Provide access to comprehensive sexuality education within in and out of school curriculum; and youth friendly health service including services for unwanted pregnancies, pre and post safe abortion care, emergency contraception, Sexually Transmitted Infections including HIV and AIDS. The youth friendly health services shall be cost effective, gender sensitive and rights based that put forward the confidentiality, non-judgmental attitudes and provision of wider choices of modern methods;
- Remove legal, policy and cultural barriers, including parental and spousal consent for young people, particularly women, to exercise their rights;
- Utilize evidence based policy making strategies on Sexual and Reproductive Health and Rights;
- Implement a youth centered budget item in national health system financing in all ASEAN countries;
- Utilize International Conference on Population and Development plan of action indicators to enable the community to actively engage in data collection and analysis for the creation of evidence based advocacy and policy making; and
- Strengthen the implementation of humanitarian response on Sexual and Reproductive Health and Rights related to disaster management especially when attending to the needs of youth-survivors.

Persons with disabilities

ASEAN's Strategic Framework on Social Welfare and Development (2011-2015) fails to address "intersectional discrimination", such as discrimination against women or children with disabilities; as a result, such persons in ASEAN suffer multiple discriminations without a targeted framework

to protect them.
Following the adoption of the Bali Declaration on Enhancement of the role of Persons with Disabilities by the ASEAN Summit in November 2011, it is now necessary to seek collaboration among different sectors to address such multiple discriminations. Civil society organizations, including disabled persons' organizations, can and should make a major contribution to this process as they are able to bring the reality from the ground in order to mainstream the disability perspective in the ASEAN community.

We recommend that ASEAN and/or its member states:

- Fully implement the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD) in law, policy and practice. The effort should cover all aspects including education, sexual and reproductive health and rights, social security, political participation, accessibility and so forth; which have not yet ratified the CRPD should do so without delay;
- Monitor implementation and bridge any existing gaps within the framework of ASEAN's 3 pillars, with the ASEAN Disability Forum (ADF) playing a pivotal role;
- Develop a regional strategy to mainstream the disability perspectives and ensure disability sensitivity throughout the region, with the active participation of the AICHR, ACWC and civil society;
- Ensure that interface meetings involve persons with disabilities to allow them to express their concerns and recommendations;
- Recognize the central role that persons with disabilities must play in planning, implementing, monitoring and evaluating relevant policies at all levels;
- Utilize the ADF as a platform for incorporating disability perspectives across all social issues; and
- Ensure accessibility in built-up and other environments to allow persons with disabilities full participation and equal opportunities in all of society's activities.

3. POLITICAL-SECURITY

Burma/Myanmar

Despite encouraging developments, Burma/Myanmar is still a place of systematic and widespread human rights violations that may constitute crimes against humanity and war crimes, and no political space and freedom. Recent negotiations between the government and ethnic armed groups have not ended armed conflict or attacks against ethnic civilians and generated a significant number of IDPs; easing of media censorship has not been accompanied by legislative reforms; repressive laws remain on the books and hundreds of political prisoners remain in jail. People continue to fear arrest for their political activities, thus limiting their ability to participate freely in public life.

Therefore, Burma/Myanmar's chairmanship in 2014 will likely face significant hurdles in providing the space for the people of Burma/Myanmar and the independent regional civil society to gather and take the people's concerns to ASEAN leaders.

We recommend that ASEAN and/or its member states:

- Respect the right to freedom of speech and assembly of independent civil society and the people of ASEAN;
- Promote a genuinely people-centered ASEAN and the free and meaningful participation of the people of Burma/Myanmar and the regional civil society in ASEAN's process of community building during Burma/Myanmar's chairmanship in 2014;

- Urge Burma/Myanmar authorities to:
  - Unconditionally release and rehabilitate all political prisoners;
  - Reach a nationwide ceasefire that addresses the root causes of conflict with ethnic armed groups;
  - Address the issue of truth and accountability for human rights abuses and put an end to impunity; and;
  - Amend or repeal those laws that restrict the human rights of the people of Burma/Myanmar in order to guarantee free and meaningful participation of the people in the transition process.

ASEAN Human Rights Declaration

We are deeply disappointed at the secret, exclusionary and opaque drafting process of the ASEAN Human Rights Declaration (AHRD). The ASEAN Intergovernmental Commission on Human Rights (AICHR) has failed to consult ASEAN civil society to a meaningful extent on the regional level, and only a few representatives consulted on the national level. A draft produced by the Drafting Group in January was never officially published. CSO submissions were left without response, resulting in CSOs being left in the dark as to whether their input has been taken into account.

Substantively, the Working Draft, which has not been officially published, discloses worrying tendencies among the drafters which, if they prevail, would provide the ASEAN people with a lower level of human rights protection than in universal and other regional instruments. There is heavy emphasis on concepts such as duties, national and regional particularities and non-interference – all of which may be abused to legitimise human rights violations. Problematic terms such as "good citizens" and "public morality" may open the door to abusive and discriminatory interpretations, in particular regarding women, LGBTIQ people, children, IPs and minorities and other often-marginalised groups. Several provisions for specific rights are inadequate, open to abuse, or else are missing key components. Thus freedom of expression and assembly, freedom of LGBTIQ people from discrimination and gender rights are not properly provided for.

We recommend that the AICHR, ASEAN and/or its member states:

- Immediately publicize the most current draft of AHRD so that civil society can participate substantively in the drafting process;
- Continue and expand meaningful consultations on national level, in particular by those AICHR representatives who have not yet done so;
- Conduct wide-ranging and inclusive consultations, at both national and regional levels, during which the latest drafts of the AHRD should be discussed. AICHR should seriously consider submissions from CSOs, national human rights institutes and other stakeholders, and provide them with feedback;
- Translate drafts of the AHRD into national languages and other local languages of the ASEAN countries in order to encourage broader public engagement in the region; and
- In regard to women's human rights perspectives,
  - AHRD enables women's access to justice in Southeast Asia;
  - ASEAN governments take all appropriate measures to modify or abolish laws, regulations, customs and practices which limit women from enjoying their fundamental freedoms and rights;
  - Women's human rights perspectives, reflected in the CEDAW and the Vienna Declaration and Programme of Action must be integrated into AHRD;
  - There is no erosion of rights in the AHRD and no inclusion of 'morality, moral values

or traditional values' clauses that serve to undermine rights; and
- The AHRD drafting process must be subjected to public consultation and must involve women.

Democracy and elections

Key challenges to achieve a democratic framework include: the electoral system, in particular the seat allocation formula, election administration, election dispute resolution, voter's registration, electoral justice, election observation, election and gender equality, equal access for people with disabilities and other vulnerable persons, party and campaign financing, transparent declaration of politician asset, equal and equitable access to media, military, police and civil servant neutrality, use of state resources, election-related conflict and the use of technology in elections.

Considering the ASEAN Blueprint for Democracy and Free and Fair Elections created by Asian Network for Free Elections (ANFREL), and the Jakarta Declaration on electoral community endorsed by the ASEAN Electoral Management Bodies Forum, we recommend ASEAN and/or its member states that have not yet done so to:

- Ratify the International Covenant on Civil and Political Rights;
- Join the International Parliamentary Union (IPU) and abide by the IPU standards to hold free and fair elections.

ASEAN and/or its member states to:

- Integrate the Universal Declaration of Human Rights into the national framework of each member state to create an environment for free and fair elections;
- Establish independent election bodies to assure a neutral and informed environment for the organization of free and fair elections;
- Continue the fight against illiteracy and introduce specific programmes on politics and human rights in their educational systems to increase citizen's awareness of their rights to participate in democracy.

ASEAN, its member states, civil society and political parties to:

- Learn from each other's experience in conducting free and fair elections.

Peace-Building

Many countries in ASEAN have a history of foreign colonization and armed conflicts, both internal and external. Once independent and at peace, ASEAN nations have tried to build their own identity and social and political structures but this is often accompanied by internal tensions, external interventions and suppressive regimes. In several countries internal violence and conflict continue to this day.

Although ASEAN states have committed to maintaining democracy and peaceful settlement of disputes, peoples of ASEAN have different experiences in building peace in each country.

We recommend that ASEAN and/or its member states:

- Develop, with the meaningful participation of the people, a people-centered history of the south East Asia region.
- Realize strong efforts on democratization, peace building and conflict transformation with the meaningful participation of the people in the whole process;
- Promote mutual understanding among people and provide a space for people-to-people exchange and peace dialogues at all times;

- Establish and fully support an ASEAN Institute for Peace Reconciliation genuinely led by the people;
- Be more understanding, inclusive and settle all issues peacefully with regards to all border conflicts;
- Include the “Right to Peace” in the ASEAN Human Rights Declaration;
- Allocate generously resources for Peace education in all levels and types of education;
- Consider Timor Leste to join as one of ASEAN member countries in 2012.
- ASEAN Mechanisms to Conflict Situations in South East Asia
- 2013 marks the first review of the ASEAN Charter, five years after its adoption. However, in 2012 four out of ten ASEAN states, including Thailand and Burma/Myanmar, are confronted with internal armed conflicts.
- ASEAN has a number of instruments and mechanisms that can be used to deal with conflict situations such as the 2003 Bali Concord II, the ASEAN Charter, as well as the three ASEAN pillars. In light of the upcoming Charter review, it is time to evaluate how far current mechanisms have responded to conflicts in the region, before suggesting new mechanisms and instruments.
- We recommend that ASEAN and/or its member states:
- Adhere to international law and stop using armed forces to solve their disputes;
- Ensure a genuinely independent, sovereign, just, democratic and peaceful ASEAN;
- Review all military cooperation or agreements with the United States;
- Address basic and fundamental issues such as poverty, human rights violations, repression, militarism that are the basis of internal conflicts in the ASEAN region;
- Ensure the protection of people, women and children from the military;
- Raise awareness of human rights and other UN Conventions among government agencies;
- Establish Conciliation Council and Arbitration Tribunal to settle disputes among ASEAN States.
- Look urgently into the situation of women in conflict-affected areas specifically the gender-based and sexual violence perpetrated in ethnic communities as in the case of Burma/Myanmar;

We recommend that the ASEAN Commission on Promotion and Protection of the Rights of Women and Children (ACWC):

- Facilitate the mainstream of CEDAW and UNSCR 1325 among ASEAN member states;
- Organize gender-sensitive training for officers and staff members of all ASEAN departments, commissions, institutes, and councils, the Secretariat and other bodies training among;
- Issue a Memorandum to all ASEAN government to implement the provision of UNSCR 1325 and urges the governments to develop national action plans;
- Include in its work plan the agenda on women, peace and security and invite the civil society organization to participate in the development, implementation, monitoring and evaluation of its work plan on women, peace and security;
- Ensure the presence and active role of women and peace organizations in the ACWC periodic consultations and dialogue-meetings.

Ends

PRESS STATEMENT OF THE 2012 ASEAN CIVIL SOCIETY CONFERENCE / ASEAN PEOPLES' FORUM

31 March 2012
Phnom Penh, Cambodia

We, more than 1,200 delegates from all ten ASEAN countries representing various civil society organizations and movements of workers from rural and urban sectors as well as the migrant sector, peasants and farmers, women, children, youth, the elderly, persons with disabilities, urban poor, Indigenous Peoples, victims of human rights violations, domestic workers, lesbian gay transgender/transsexual intersex and queer (LGBTIQ) people, human rights defenders and other groups, gathered together in Phnom Penh for the 2012 ASEAN Civil Society Conference / Peoples' Forum (ACSC/APF) on 29-31 March 2012, to discuss issues under the theme "Transforming ASEAN into a People Centered Community".

The growing awareness of ASEAN and its meetings and institutions by the region's people is encouraging. However, we note with deep disappointment that during the ACSC/APF unacceptable restrictions were imposed on participants' human rights to freedom of expression and assembly. Certain participants were continuously discouraged from attending the ACSC/APF, and workshops on land rights and on Burma/Myanmar were not allowed to take place.

We urge the governments of ASEAN to respect the independence of civil society organisations rather than trying to dictate their work, positions and representatives. We urge the ASEAN leaders to hold interface meetings regularly and meaningfully with civil society organisations, while fully respecting the right of civil society organisations to select their own representatives and choose the issues they want to raise during each interface meeting.

The ACSC/APF discussed and shared experiences on a wide variety of issues, paying particular attention to individuals, groups and peoples that are abused, marginalised and disempowered throughout ASEAN. The conference made detailed observations and recommendations that are available in our Joint Statement.

Among these issues, the plight of migrant workers, both formal and informal was highlighted. The ACSC/APF is alarmed that limited application of international standards protecting the rights of migrant workers and their families are properly implemented and enforced, leaving them exposed to abuse, violence and exploitation by government officials and employers. Informal and undocumented migrant workers are even more exposed to abuse and exploitation as well as to the risk of arrest and deportation.

The conference highlighted that women migrant workers, especially domestic workers, are exposed to gender-based violence including sexual abuse. Domestic workers are very rarely recognized as workers: they are therefore not protected under most national laws.

The ACSC/APF urges ASEAN states to adopt and apply international instruments, as well as a binding regional mechanism, protecting all migrant workers from trafficking, exploitation and abuse. Domestic workers and other undocumented and informal migrant workers must be recognized, and all migrant workers must enjoy the same rights as workers who are citizens of receiving countries.

The ACSC/APF convenes while the ASEAN Intergovernmental Commission on Human Rights (AICHR) is drafting the ASEAN Human Rights Declaration (AHRD). This Declaration could be a landmark in the protection of human rights in the region. We are therefore deeply disappointed at the secret, exclusionary and opaque drafting process of the AHRD. The AICHR has failed to consult ASEAN civil society to a meaningful way at the regional level. Consultations with civil society occurred only in a few member states.

Substantively, the Working Draft, which has not been officially published, discloses worrying tendencies among the drafters which, if they prevail, would provide the ASEAN people with a lower level of human rights protection than in universal and other regional instruments. There is heavy emphasis on concepts such as duties, national and regional particularities and non-interference – all of which may be abused to legitimise human rights violations. Problematic terms such as “good citizens” and “public morality” may open the door to abusive and discriminatory interpretations, in particular regarding women, LGBTIQ people, children, IPs and minorities and other often-marginalised groups. Several provisions for specific rights are inadequate, open to abuse, or else are missing key components. Thus freedom of expression, freedom of LGBTIQ people from discrimination and gender rights are not properly provided for.

We urge the AICHR to conduct wide-ranging, inclusive consultations, at both national and regional levels, during which the latest drafts of the AHRD should be discussed. AICHR should seriously consider submissions from CSOs, national human rights institutes and other stakeholders, and provide them with feedback. Drafts of the AHRD must be translated into national languages and other local languages of the ASEAN countries in order to encourage broader public engagement in the region. Provisions constraining human rights or allowing for their erosions must be removed, so that the Declaration ensures the level of human rights protection provided by universally recognized human rights standards.

Another issue highlighted during the ACSC/APF is violations of land rights. Many land deals gravely violate human rights, and impact negatively on society, local economies and the environment. In most cases, persons who live on or make a living from that land are not consulted, treated fairly or properly compensated.

Many land deals result in forced evictions, destruction of livelihoods, and conflicts between locals and investors, some of which have continued for years. In the rush for land by local powerful elites and foreign investors, many families, and often whole communities, are losing their homes and the land they rely on to grow enough food to eat and make a living.

The conference urges all ASEAN governments to immediately end land grabbing and violence against their citizens who are exercising their basic human rights to protect their land, homes and livelihoods. They must speed up the process of improving tenure security, prioritising the protection of small land owners and their livelihoods rather than pandering to investors.
Existing land use rights must be respected, irrespective of whether or not legal title or formal ownership rights exist. This includes land owned and managed by communities, land owned by Indigenous People, or others who have been farming and living on the land for generations but do not have legal documents confirming ownership. Land disputes between local communities and powerful investors must be resolved urgently and fairly. Where people are relocated, this must be done in consultation with them, and take place only once infrastructure is fully in place, including education and health facilities and job opportunities.

The ACSC/APF is starting to develop follow-up mechanisms to ensure that its recommendations are considered seriously and that concrete steps are taken for their implementation.

Finally, the ACSC/APF emphasises that ASEAN can only transform into a people-centered community if all human rights of the people are respected, including freedom of expression, assembly and association. The legitimacy of ASEAN rests on its people. The genuine participation of ASEAN people is of paramount importance in community building.

ENDS.

For more information, please contact the Steering Committee of ACSC/APF 2012:

Mrs. Thida Khus	Email: thida_khus@silaka.org	Tel: 012 83 83 64
Mr. Chhith Sam Ath	Email: samath@ngoforum.org.kh	Tel: 012 92 85 85
Ms. Yuyun Wahyuningrum	Email: wahyuningrum@gmail.com	
Ms. Khin Ohmar	Email: khinhomar@burmapartnership.org	
Ms.Chalida Thajareornsak	Email: chalida.empowerment@gmail.com	
Ms. Ivy Josiah	Email: ivyjosiah@gmail.com	
Mr. Sinapaan Samydorai	Email: samysd@pacific.net.sg	
Ms. Nina Somera	Email: nina@apwld.org	
Ms. Thea Soriano		